

MAGYARAI

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvénytiszviselői bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Befejezte a képviselőház a válaszfelirati vitát

Bucurestiből jelenti a rádió: A képviselőház csütörtök délelőtt éltizenegy órakor Cioban alelnök elnöklétével ülést tartott. Az ülésen folytatták a válaszfelirati vitát. A felszólalók kifejtették véleményeiket s kijelentették, hogy a válaszfelirati javaslatot megszavazzák. Délután folytatták a képviselőház ülését s meg-

kezdték a költségvetési javaslat feletti vitát. Bucurestiből jelenti a rádió: Nicolae Olescu volt belügyminiszter elnöklétével működő és az állami közigazgatást átszervező bizottság ma folytatta munkáját. A bizottság hozzákezdett a köztisztviselők előléptetéséről szóló törvényjavaslat megvitatásához.

Vasárnap nyitják meg a belgrádi román-jugoszláv kereskedelmi kamarát

A megnyitó ünnepség a román-jugoszláv barátság megnyilatkozása lesz

Bucurestiből jelenti: A Balkán-szövetség belgrádi értekezletének egyik nagyjelentőségű eredménye a román-jugoszláv kereskedelmi kamarák létesítése, amelyek hivatva lesznek arra, hogy a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatokat mindkét ország érdekeinek szem előtt tartásával kimélyítsék. A belgrádi román-jugoszláv kereskedelmi kamarát március 17-én nyitják meg ünnepélyes külsőségek között. Román részről Ion Cristu külkereskedelmiügyi miniszter 30 kereskedelmi kamarai elnök kísé-

retében fog megjelenni a nagyszabású ünnepségen, amely a román-jugoszláv barátság egyik megnyilatkozása lesz. A román küldöttség szombaton délelőtt érkezik meg a jugoszláv fővárosba, ahol a szomszédállam díszes fogadtatást készít elő számára. A bucaresti jugoszláv-román kereskedelmi kamara március 31-én nyílik meg, hasonló ünnepélyes külsőségek között, egy jugoszláv küldöttség részvételével, amelyet egy jugoszláv miniszter vezet.

Igazoló bizottság a szerzetes rendek külön nyilvántartása elkészítésére

A vallásügyi miniszter kinevezte a bizottság elnökét és három tagját. A római katolikus egyház is képviselőt küld a bizottságba

Bucurestiből jelenti: A vallás- és művészetügyi minisztérium az 1940. március 3-án megjelent és a kultusz törvény módosítására vonatkozó rendelet törvény értelmében bizottságot nevezett ki, amely a minisztérium mellett fog működni a római katolikus szerzetesrendeknek és vallásos kongregációknak az új rendeltörvény alapján benyújtandó okmányai felülvizsgálására. A bizottság elnöke Stancu Bradisteanu, a vallás- és művészetügyi minisztérium vezérlelkára, tagjai pedig Paceacanu állami ügyvéd, továbbá N. Russo Crutescu és Anton Popa. A bizottság, amely a törvény értelmében még a katolikus egyháznak a bucaresti érsekség által kijelölendő képviselőjével egészül ki, jegyzőkönyvet vesz fel az igazoló eljárás eredményéről, amelyet aztán a miniszter elé terjesztenek jóváhagyás céljából. Ennek alapján fog aztán megtörténni a szerzetes-

rendek, illetve vallásos kongregációk bejegyzése a minisztériumban felfektetendő lajstromba, ami további működésük előfeltétele.

Április 1-ig elfogadják az árukészletek kimutatását

Bucurestiből jelenti a rádió: A nemzetgazdasági minisztérium szigorúan végrehajtja az árak ellenőrzéséről szóló törvényt. Az összes iparosoknak és ipari üzemeknek a törvény által előírt határidőn belül be kell jelenteni nyersanyag készleteiket, valamint azt a nyersanyag mennyiséget, amelyre az év folyamán szükségük van. A nagykereskedőknek március 21-ig be kell jelenteniük árukészleteiket, valamint az eladási árat. Ezenkívül a kereskedők és nagykereskedők kötelesek a havi kimutatásokat is benyújtani.

A nemzetgazdasági minisztérium közli, hogy a nyilatkozatokat, amelyeket március 24-ig benyújtanak, rendezés időben érkezettnek tekintik abban az esetben is, ha április 1-ig nyújtják be.

Erdélyi katolikus szellemiségünk

— Elnöki megnyitó az erdélyi Pázmány-Társaság 1940. március 12-iki felolvasó ülésén —

Elmondotta: **Dr. Gyárfás Elemér**

Többször rámutattunk messzehangzó szóval arra, hogy az önálló erdélyi fejedelemség korát megelőző évszázadokban a katolikus gondolat inspirálta és termékenyítette meg mindazokat a szellemi mozgalmakat és kulturális alkotásokat, melyek Erdély történelmi földjén megnyilatkoztak, gyökeret vertek és terebélyes koronát hajtottak. Elmondtuk számtalanszor, hogy ha mi hallgatnánk is, a kövek beszélnének, mert ezek megdöntenéikellen erővel igazolják, hogy Mohács előtt Erdélyben, katolikus ösztönzés és irányítás mellett, olyan magas kulturális élet virágzott, aminő a régi Magyarország területén legfeljebb a Dunántul volt feltalálható.

Az önálló fejedelemség megalakulásával egyidejűleg, a protestantizmus vette át nálunk a szellemi vezetést és — kevéssé érintve a Báthoryak s az általuk pártfogolt jezsuiták pár évtizedes kísérleteitől — kezében tartotta, majdnem kizárólagosan, a XVIII. század elejéig. A protestánsok joggal mutathatnák rá felemelt fővel e korszak kulturális teljesítményeire; valóban, nemcsak a földréz, hanem mondhatni, az egész magyar szellemi élet e korban az erdélyi protestáns tudósok, írók és státus-férfiak irányítása alatt állott.

A közel kétszázados Habsburg-uralom első felében — Mária Terézia haláláig — sikeres előretöréssel foglalt vissza a katolicizmus néhány elvesztett pozíciót, anélkül azonban, hogy a protestánsok praedomináns pozícióját megrendítette volna.

A XVIII. század végén a katolikus reorganizációs folyamat megtorpant. A jozefinizmus s az ennek emlőjén naggyá nevelt, u. n. felvilágosultság megbénította az elavultnak bélyegzett katolicizmus befolyását a szellemi életre. A mind erősebbé váló nemzeti gondolat pedig ellenszenvenessé tett mindent, ami a német Habsburgok kezéből jött s ez sokat ártott az általuk nem mindig önzetlenül pártfogolt katolikus főrekvéseknek is.

E két hatóerő befolyása alá került a XIX. század végén az egész magyar szellemi élet.

A régi Magyarországon a tiszteletreméltó Szent István Társulat égisze alatt mégis volt egy tömörülés, mely legalább védeni igyekezett a tradíció által megszentelt ősi bástyákat. Erdélyben azonban a tradíció is a másik irányzatot erősítette, mert a mohácsi vész előtti évszázadok nagy katolikus kulturális alkotásait már belepte volt a feledés pora, ellenben a XVI. és XVII. század virágzó protestáns kulturájának emlékei elevenen éltek a lelkekben.

A századfordulóval megindult nagy katolikus megújulás ebben a Hamupipőke-köntőben találta az erdélyi katolikus szellemiséget s bár iskoláink, intézményeink szaporodtak, izmosodtak és több irányban sikerrel biztató kezdeményezések indultak, mégis az érdektelenség e szürke köntöse takarja kulturális megmozdulásainkat a magyar uralom végéig.

Az impériumváltozás a történelmi Erdély területét ismét szoros kapcsolatba hozta Szatmárral, Váradal, Araddal, Temesvárral, hol

már virágzó katolikus kulturális élet létketett s a magyar katolikus szellemiségnek országosan elismert kitünőségei éltek és dolgoztak.

E kitünőségek között is legnagyobb volt boldog emlékü Karácsonyi János püspök, aki rövidesen kezébe vette szellemi életünk irányítását s az általa megvetett alapokon, az ő elgondolásai szerint s az ő útmutatásaival kiszemelt gárdával alakult meg az Erdélyi Katolikus Akadémia, mely azután a Pázmány Társaság nevet vette fel.

Az alakulást nemcsak a Scylla és Charibdis két szembenálló sziklája fenyegette, hanem harmadik oldalon is zátonyrajutást kell elkerülnie.

Hajótöréssel fenyegető szikla lett volna beleütközni a többségi román nép kulturális törekvéseibe. Ebben az irányban sikerült eddig minden konfliktus lehetőségét kizárni.

Kisebbségi sorsunkban nemcsakélebb veszedelem volna, ha ellenérzések keletkeznének protestáns magyar testvéreink oldalán. Nemcsak a mi érdemünk, hanem az övék is, hogy ilyen ellenérzések fel nem támadtak s kölcsönösen megbecsülhetjük kulturális törekvéseinket.

A harmadik veszedelem a közöny homokzátónya. Ez fenyeget ma két oldalról is, idebenn és odakünn.

Természetesen kell éreznünk, hogy saját értelmiségi osztályunk, megterhelve súlyos napi gondokkal, nem tudja kulturális akcióinkat olyan lendülettel felkarolni, amint óhajtanók. Panaszra azért nincs okunk, mert úgyszólván minden anyagi eszköz hiányában is, számbavett igénylő munkásságra tudunk máris rámutatni.

Fájdalmasabb azoknak a magyar katolikus testvéreinknek teljes közönye törekvéseink iránt, kik szerencsésebb körülmények között, minden eszköz felett rendelkezve, az utolsó évtizedekben jelentős mértékben élvezhették a magyar katolikus szellemiség megerősödésének előnyeit s akik ennek dacára minket mindezt ideig az idősebb és erősebb testvértől kijáró vállvaregetés erkölcsi ösztönzésében sem részesítettek, holott más szellemi irányzatok erdélyi reprezentánsai ebben a vonatkozásban folyton növekvő és egyre erősbődő erkölcsi és anyagi sikereket mutathatnak fel.

Ez nem akar panaszkodás lenni. Elismerést és megbecsülést nem panaszokkal és

szemrehányásokkal, hanem csak kitartó munkával és elvitázhatlan eredményekkel lehet biztosan kivívni.

Mi úgy érezzük, hogy ami munkát és küzdelmet Erdély bércei között az utolsó két évtized alatt a magyar katolikus kultúra érdekében a legnehezebb körülmények között s a legfoghatókosabb eszközökkel kifejtettünk, az el nem évülhető teljesítmény volt. Hogy ez így minden vonalon s az útókor által is elismeressék, ahhoz szükséges, hogy pillanatig se lankadjunk, erőfeszítésünket megsokszorozzuk s nehezen megteremtett alkotásainkat sziklára alapozzuk.

Ha így fogunk küzdeni és dolgozni, akkor

Félmilliárd lei-jel növeli az aggregény-adó az állami bevételt

Az új költségvetés jellegzetesen érdekes adatai

Bucurestiből jelentik: A költségvetési javaslat, amelyet a pénzügyminiszter a napokban terjesztett be a képviselőházban, az államháztartás és általában a nemzetgazdaság virágzó helyzetét tükrözi vissza, valamint azt az erőfeszítést, amelyet a polgárságnak méltányosan elosztott hozzájárulásokkal, vállalnia kell, hogy biztosítsa a jövő fejlődés lehetőségeit, elsősorban a hadsereg felszerelését és a határok megerősítését.

Hosszas előkészítéssel jó eredményhez vezetett nagy mű ez, amellyel szemben semmiféle bírálat sem jogosult. A költségvetés végösszeget az állami szükségletek körültekintő mérlegeléssel állapították meg, s az előállított kiadási tételek a mai rendkívüli körülményeknek tudhatók be.

A múlt költségvetési év bevételeinek megvizsgálásából kiderült, hogy az államnak új bevételi forrásai lehetnek, amelyek új jövedelmeket szolgáltathatnak a szükségletek fedezésére. Az egészséges nemzetgazdasági élet és a fejlett pénzügyi viszonyok lehetővé tették a polgári hozzájárulás olymértékű növelését, ami a rendkívüli viszonyok miatt előállott helyzetben szükséges volt. Az adóterhek növelése tekintetében ki kell emelnünk a pénzügyminiszternek azt a törekvését, hogy a földműveseket és a köztisztviselőket újabb terhek rájukhárításától megkímélje. A honvédelem érdekében történő rendkívüli hozzájárulásnál elsősorban azokat vette igénybe, akik éppen a mai viszonyok következtében kü-

csak idők kérdése, hogy leküzdhessek a közöny zátonya mindkét irányban s törekvéseinket megértsek és méltányolják azok is, kiknek energiáit a kisebbségi sors megnehezült életviszonyai kötik le s azok is, kik kedvezőbb körülményeiktől elvakítva, ma még vonakodnak megszorítani munkától feltört, kérges tenyerüket s meg sem látják homlokunkon az erőfeszítéstől kiütköző verejtéket.

Nekünk, erdélyi katolikusoknak, minden korszakban a nap heve s a munka dereka jutott. Ezért vagyunk erősebbek, edzettebbek, munkabíróbbak másoknál. Hinnünk kell, hogy a katolikus szellemi élet terén is multunkhoz méltó eredményeket fogunk elérhetni.

lönleges haszonélvezés részesei és azokat, akik eszesen italokat fogyasztanak. Ezenkívül 2 százalékos illetéket vetnek ki minden eladásra és fogyasztásra az elsőrendű fontosságú cikkek kivételével. A növelési adóval az adófizetők új kategóriája létesül, ami a költségvetési bevételeket körülbelül egy félmilliárd lei-jel fogja növelni. Nagyon igazságos ezekben a rendkívüli időkben mindazoknak a megadóztatása, akik nem viselnek családi terheket. Az új költségvetés végül jelentős adóügyi könnyebbítéseket vezet be a külvárosok szerény körülmények között élő lakosai számára.

Ezek az új költségvetés jellemző vonásai. Kétségtelen, hogy ez a költségvetés, amelyet az ország népe bizalommal és megértéssel fogad, meg fog felelni az összes állami szükségleteknek.

János József S. J.

A szellem

A kor igaztalan nagy problémáját tárgyalja: az anyagi valóságtól különböző szellemi valóság fogalmát és fenomenológiáját s annak különböző jelenségeit. Szerzője a magyar tudományos életnek egyik legnagyobb és azóta már bevált ígérete.

Ara 180 lei és portó

Napsugárkisasszony

Írta: Huzella Ödön

Olyan ez a cím, mint valami régifajta operette címe, ami a századforduló idején szórakoztatta apáinkat, anyáinkat — s fülbemászó zenéje már ma is föl-fölcsendül. Azonban Napsugárkisasszony nem operett. Mégcsak nem is primadonna. Nem szokott trillázva, táncolva a közönség ügynevezett kegyeire vadászni, hanem csak... ejnye, majdnem azt írtam, hogy csak egy szürke hivatalnoklány. Tulajdonképp az is, csak szürkének nem nevezhető. Legföljebb csöndesnek, szerénynek, komolynak. Csöndes, szerény, meleg, kedves és okos; derű és harmonia sugárzik belőle, olyan, mint a forró nyári napsugár, aminek a melegét télidőn is áhitozza az ember. Ezért is nevezték el Napsugárkisasszonynak.

Alighanem zavarba jönnek, ha körvonalozni akarnám a foglalkozását, mert annyi mindenféle mivel. Kevésbé ismerem a különféle hivatalok tevékenységének titkait, mert mindég hiányzott belőlem a beamer-öszön s már magam rendszerető, sőt csaknem pedáns vagyok. — Aligha tudnék naphosszat számoszlopok összeadásával, teljesen ismeretlen „tisztelt címeknek” szóló érteyes, sürgető vagy bocsánatkérő levelek írásával foglalkozni, mint Napsugárkisasszony.

Furcsa elnevezéseket is lehet hallani hivatalokban. Vannak kartotékok, regiszterek s más egyéb különös dolgok, amiknek minden csínját-bínját betéve tudja Napsugárkisasszonyka. Karesű és fürge ujjai olyan gyorsan suhannak végig a kartoték lapjain, vagy az írógép billentyűin, mintha valami szép Beethoven-szonátát zongorázna. És úgy forgatja az apró számokkal teleírt föliánsokat, mintha a világ legelvezetesebb olvasmányai lennének.

Az arca azonban ilyenkor szigorúan zárt,

szinte merev. A szemében felhők úsznak s a homloka gyakran ráncba gyűrődik. Mégsem haragos soha. Kedves, finom, egyénisége a legszövevényesebb „számtani feladatok” között is érvényesül. Elegáns mozdulattal tudja visszahelyezni régi helyére a kiemelt kartotéklapot, vagy borítékba tenni a szigorú fizetési felszólító levelet és könyvet, szinte játékos mozdulattal ragasztja föl a bélyeget. S hármennyi munka halmozódik is rá, nem panaszodik soha, pedig a túlórázásért külön díjazást nem kap.

De ha vége van a hivatalos órának és elzárja a fiókját, egyszerre mintha teljesen megváltoznék. Ismerem és ismerem nőket, akik között a legtöbbször mérföldkekről meglátszik: hogy hivatalnokok. Hivatalnokok a közhivatalban, az ügyvédi irodában, a biztosítóintézetnél, a malomirodában, a bankban és ki tudja még hol. — de hivatalnokok maradtak a magánéletben is. A cukrászda süteményei, a divatruhásbolt portékája között, a strand homokjában, a klub táncparkettjén, a korszón, mindenütt. Napsugárkisasszonyról azonban, ha kilép hivatala kapuján, senki se gondolná többé, hogy hivatalnoklány. A tekintete kitisztul, a homlokán simán feszül a finom fehér bőr, magas intelligencia sugárzik róla, kellemes, kedves arca derült és komoly, a szemében mély távlatok nyílnak és talán csak a szája szélén marad meg egy kis keserű vonás, ami szomorúságnak is tekinthető. De ez is rokonszenves, kiegészítője az artistikus megjelenésű lánynak. Akiről azt hinnéd, hogy egy kis háztartási elfoglaltságon kívül nincsen más dolga, mint a jó könyvekben való búvárkodása és az önképzés.

Csak a testtartásán lehet felfedezni, hogy ő is dolgozó nő. Azoknak a fiatal nőeknek ugyanis, akik naphosszat írógépére és áktákra görnyedve dolgoznak, kissé előre hajlik a hátuk. A hivatali fáradság jele ez és könnyen felismerhető, még a mai sportoló nő körében is. Hányszor kértem Napsugárkisasszonyt, hogy tartsa egyenesen magát, hi-

szén olyan szép alakja van.

— Fáradt vagyok, — mondogatta és a szemében látszott, hogy igazat mond.

Ilyenkor kis ijedelme árnyai bujkáltak a tekintetében. Talán arra gondolt: hogy hát így lesz ez mindég? Fáradtan a számoszlopok terhetől, lassan elhullajtva legszebb ifjúságának éveit, a ragyogó délelőttiéket és a pihenésre alkalmas délutánokat közömbös munkában kell eltöltenie? Vajjon gondolt erre valaha? Vagy igyekezett az álmokat, az ábrándokat elfoglaltsággal távol tartani magától? Nem hiszem. Mert egyszer azt mondta nekem, amikor megkérdeztem tőle, mit tart az életben szépnek, — hogy ilyesmik talán már nincs is. A sürgésemre mégis bevalotta, hogy jó könyvek között, nyugalmas otthonban, néhány elegáns ruhával a szekrényben szép is lehet az élet... És egyszer azt is bevalotta, hogy csak akkor értékes az ember, ha a gondolatainak szíve van, — mert annak a szívnek, amit nem világít be a gondolat napja, nincs semmi értéke sem.

De aztán hirtelen ráhajolt az íróasztalára s gyorsan dolgozni kezdett. Menekült a gondolatok elől, talán a szív elől is. Ő, a mai ember nagyon jól tud menekülni, már néha önmaga elől is menekülni kénytelen. Átkot és a lelke alá, hogy elrejtse ott az érzéseit, átkot és a szeme alá, hogy elrejtse ott az érzékenységet könnyeit és átkot és a háza alá, hogy elrejtse kis életét, ha erre is szükség lenne.

Napsugárkisasszony hirtelen felkapta a fejét.

— Mire gondolt mostan?

— Istenem, mire is gondoltam?

Az ablakon beömlött a tavaszi fényesség, végigsimogatta Napsugárkisasszony aranyhaját s mosolygott a tavaszi napfény, mosolygott Napsugárkisasszony és mosolygottam én is.

Nem gondoltunk akkor semmit. Tavasz volt és Napsugárkisasszony a tavaszon is diadalnaskodott...

A finn-orosz békekötés első napja

Altalános tisztelet és csodálat a finn nép iránt. Finnország elszántsága a békekorszak helyreállító hősi munkájára

Áttekintés a külpolitika újabb fejleményein

(A buharesti rádiószolgálat közlése alapján)

Ma az egész világ közvéleményét a finn-orosz békekötés foglalkoztatja. Emögött most minden más háborús, vagy diplomáciai esemény háttérbe szorul. Általános azonban az a vélemény, hogy ez a békekötés, amely a finnek népe elégszélyes áldozatokkal és lemondásokkal járt ugyan, a legkevésbé sem csökkenti a finnek iránti általános tiszteletet és csodálatot, — amelyet ez a maroknyi nép a sokszorosá tulerőben lévő hatalmas ellenséggel szemben hónapokon át tanúsított hősiességével érdemelt ki az egész világ előtt. Hogy maga a finn nép gyásznapnak tekintette ennek a békekötésnek a napját, azon senki sem csodálkozhat. Bizonyára az egész világ mély megilletődéssel hallotta azt a Reuter-jelentést, hogy miután Tanner külügyminiszter rádióbeszédében közölte az ország lakosságával a békekötés híreit, valamennyi középületen féltárcára engedték a finn nemzeti lobogót, a délutáni finn lapok pedig széles gyászkeretben közölték a békekötés feltételeit. A finn közhangulatnak azonban meg van a komoly elszántsága arra is, hogy a háborús pusztulás helyrehozatalára, s a finn gazdasági élet újjászervezésére éppen olyan hősiesség munkát fejtjen ki az újból megnyitott békekorszakban, mint amilyen hősiesség helytállott a háborúban.

Egyes helsinki jelentések beszámolnak arról is, hogy a finn csapatok nagyon meglepődtek, amikor szerdán délelőtt 11 órakor meghallották a parancsot a tüzelés beszüntetésére. A katonák legnagyobb része nem tudott arról, hogy békét kötöttek. Niukanen finn honvédelmi miniszter és Hanula közoktatásiügyi miniszter lemondásának híreit hivatalosan is megerősítik. A két miniszter azért mondott le, mert nem ért egyet a kormánnyal a békekötésben.

A finn rádió bejelentette, hogy Kallio államelnök csütörtök délelőtt 11 órakor rádióbeszédet intéz az ország lakosságához.

Mannerheim tábornagy napiparancsa a háború befejezéséről: „Büszkék vagyunk és ezután is teljesítjük történelmi kötelességünket.”

A finn rádió szerdán éjfélkor közölte Mannerheim tábornagy napiparancsát, amely így hangzik:

— Dicsőséges finn hadsereg katonái! Létrejött a béke országunk és a szovjet-unió között. A béke szigorú: átengedünk a szovjetnek csaknem valamennyi harcateret, amelyet vérünkkel öntöttünk mindazért, ami előttünk drága. Ti nem akartátok a háborút, Hőstetteitek századokon át ragyogni fognak történelmünk lapjain. Közületek, akik harcba indultatok, több mint 15 ezer soha nem tér vissza tüzhelyéhez és milyen sokan vesztették el közületek örökre munkaképességüket. De kemény csapásokat is adtatok. Ha most 200 ezer ellenség a hátán fekvő, üveges szemekkel bámulja csillagos egynket, nem ti vagytok a hibások. Ne gyűlöljétek őket, nem akartatok nekik rosszat, csak a háború kemény törvénye alatt álltatok. Sok harcterén küzdöttem már, de sehol sem láttam még olyan katonát, aki fölérne hozzátok.

A napiparancsban ezután Mannerheim köszönetet mond tisztjeinek és katonáinak, kiemelve a tartalékos tiszteket és a főparancsnokság legközelebbi munkatársait. Majd így folytatja:

— Népünk szenvedéseinek kézzelfogható bizonyítékai a felgyújtott városok és rombadótt falvak. Nehezünkre esik századokon át megművelt földjeinket átengedni egy idegen fajnak, mely más életfelfogásokat, más eszméket vall, mint mi. Kemény erőfeszítéseket kell tennünk, hogy oltalmazókat adjunk azoknak, akik elvesztették övéiket és ezután is ugyanolyan elszántsággal készen kell lennünk, hogy megvédjük megkisebbedett hazánkat, mint ahogyan védtük érintetlen hazánkat.

A napiparancs így fejeződik be: — Büszkék vagyunk és ezután is teljesítjük történelmi kötelességünket: a nyugati civilizáció megvédését, — mely századok óta örökségünk. De ennek az örökségnek az árát az utolsó fillérig meg is fizettük a nyugati országoknak.

Günther külügyminiszter Svédországról közölt tevékenységéről. Az északi népek sorsának szoros összefüggése.

A finn-orosz békekötésről és annak előzményeiről nyilatkozott Günther svéd külügyi-

niszter szerdán este a stockholmi képviselőházban. Beszédében megemlítette, hogy bizonyos külföldi körök részéről téves színben tüntették fel a svéd kormány magatartását a békekötéskészítő munkálatokkal kapcsolatban. A svéd kormány — úgy mond — közvetítő tevékenysége során tartózkodott mindentől, ami a finn népnek kárára lehet. A leghatározottabban kijelentette, hogy a svéd kormány semmi nyomást nem gyakorolt a finnekre a szovjet békefeltételek elfogadása tekintetében. Majd így folytatta:

— Szükséges volt, hogy tájékoztassuk a finneket, milyen határokat szabnak a nagy politikai konstellációk a svéd segítségnek. Meg kell állapítani, hogy a svéd közvetítés bármely kivüálló hatalommal való legkisebb együttműködés nélkül történt. Egyes külföldi körökben azt állították, hogy Németország bizonyos nyomást gyakorolt Svédországra. A valóság az, hogy ebben a dologban a legkisebb eszmecsere sem történt Németország és Svédország között. A svéd nép tényleges erőfeszítést tett arra, hogy Finnországnak anyagi segítséget juttasson, amennyit csak tudott. A beavatkozási politika azonban valószínűleg

az egész Északot belevonta volna a nagy háborúba, amelyben Svédország csak sakkfigurá lett volna a nagy hatalmak játékában. Nem lehetett azt kívánni a kormánnytól, hogy nézze, mint helyeződik át az európai nagyhatalmak harcra Svédországra.

— Érthető, hogy a svéd kormánynak ebből a megfontolásból következő megállapításai csalódást váltottak ki a finn népben. Bizonyos azonban, hogy sokkal veszélyesebb következményekkel járt volna, ha a finnek téves föltevések alapján tovább folytatták volna a háborút. Svédországnak most minden erejét Finnország újjáépítésének előmozdítására kell fordítania. Svédország megtanulta, milyen szorosan függ össze az északi népek sorsa. A nagyhatalmak harca kockázatot rejt magában Svédországra nézve és ezek a kockázatok ma sem szűntek meg. Parancsoló szükségesség tehát, hogy Svédország minden tőle telhető merregeyen, hogy felkészülve nézzen szembe minden eseménnyel.

Roosevelt elnök: „A finn erkölcsi jogot szerzett magának, hogy örökké békében és függetlenségben éljen.”

Hasonlóképpen a finn-orosz békekötésről beszélt Roosevelt elnök Washingtonban egy hivatalos nyilatkozat keretében. Kijelentette, hogy a finn-orosz háború befejezése nem tisztázza a kis nemzeteknek azt a velük született jogát, hogy fenntartsák függetlenségüket a velük szemben tulerővel fellépő támadások ellen. A finn nép utólréhetetlenül bátor és a hatalmas tulerővel

Welles, amerikai külügyi államtitkár berlini tárgyalásain készült ez a kép.

szemben tanúsított magatartásával, erkölcsi jogot szerzett magának, hogy örökké békében és függetlenségben éljen abban az országban, amelyet oly bátran védelmezett. A finn kormány és nép irányában az amerikai kormány és nép ma még fokozottabb tiszteletet érez, még ha kénytelenek voltak is területeket átengedni a nálánál jóval hatalmasabb ellenfélnek.

Amerika továbbfolytatja segélyező működését a finnek javára.

Hoover, volt amerikai köztársasági elnök, az amerikai finn segélybizottság elnöke, kijelentette, hogy a bizottság tovább folytatja működését. Hasonlóképpen döntött a dániai finn segélybizottság és vöröskereszt is. A stockholmi finn követ a Svédországban tartózkodó finn menekültek tudomására hozta, hogy meg kell várniok a külön utasításokat, mielőtt visszatérnének hazájukba.

Chamberlain Anglia egységes együttműködéséről biztosította a finn népet. — A finn-orosz béke ügye a francia parlament külügyi bizottságában.

Az angol alsóház szerda délutáni ülésén a finn-orosz békekötés ügye élénk felszólalásokat és kérdéstevéseket idézett elő. Chamberlain miniszterelnök az egyes kérdésekre kapcsolódva, felszólalt és hosszabb tájékoztató nyilatkozatot adott. Kijelentette, hogy a finn kormánynak és parlamentnek egyedül volt joga dönteni afelől, vajjon az adott körülmények között a békefeltételeket elfogadhatja-e.

— A finn nép meg lehet győződve, — mondotta Chamberlain, — hogy Anglia közvéleménye egységes az iránta való megbecsülő érzésben és a további segítő készségben.

Azután az angol miniszterelnök elmondotta, hogy nem felel meg a valóságnak az a híresztelés, mintha Finnország már többször fordult volna Angliához hadseregküldéssel nyújtandó segélyezés iránt. Február 25-ikén az angol francia legfelsőbb haditanács már megindította a segítő hadsereg szervezését, s erről a finn kormányt Anglia értesítette is. A finn kormány azonban szerdán (március 13-ikán) délelőtt közölte a helsinki angol követ útján az angol kormánnyal, hogy a finn-orosz békeszerződést kedden este aláírták és hogy annak értelmében szerda délelőtt a háborús műveleteket megszüntették.

Szerdán délután az angol lordok háza is foglalkozott a finn-orosz békeszerződéssel. Ezzel kapcsolatban Lord Shnell, a munkáspárti ellenzék egyik vezető emeélyisége szóba hozta a többi skandináv állam helyzetét. Bizonyosra veszi — úgy mond, — hogy eljön az ó megpróbáltatásuk ideje, a legutóbbi hónapok és hetek eseményei nem maradnak majd feledésben. Ezután örömet fejezte ki, hogy a kis finn nép agóniája véget ért, de sajnálkozott a kemény békefeltételek miatt.

Lord Samuel a svéd és norvég semlegeséget fejegette. A felszólalásokra Lord Halifax külügyminiszter válaszolt, majd megjegyezte, hogy a napilapoknak a finnek részére küldött segítségéről közölt jelentései nem mindenben helytállóak, de nem félne honfitársainak az ítéletétől, ha teljesen és a valóságnak megfelelően föltárnák az adományokat a nyilvánosság előtt.

A finn-orosz békekötés körül forgott a francia képviselőház külügyi bizottságának szerda délutáni ülése is, amely meglehetősen viharos lefolyású volt. A finn-orosz békekötés ügyét szövéttéve, egyes képviselők heves támadást intéztek a kormány ellen és diplomáciai megkatonai tulerővel vádolták.

A finn küldöttség hazatérése Moszkvából. Paasikivi még ott maradt. — A kártérítés és hadiszákmány kérdése.

A Moszkvában tárgyalt finn küldöttség szerdán este repülőgépen a svédországi Bromába érkezett, ahonnan másfél óra múlva folytatták útjukat. Stockholmban úgy tudják, hogy Paasikivi követ még Moszkvában maradt, hogy a békeszerződés végrehajtása idején összeköttetést tartson fenn az illetékes szovjet tényezőkkal.

Tanner külügyminiszter kijelentette, hogy a tárgyaló bizottság az arcvonalak helyzetéről a hadseregfőparancsnokság véleményét kikérték, de a főparancsnokság a béke elhatározásában nem vett részt. Közölte továbbá a külügyminiszter, hogy a békeszerződés nem tartalmaz rendelkezéseket kártérítés megfizetésére, vagy a hadiszákmány visszaszolgáltatására. Arra a kérdésre, hogy az új határok védhető-e. Tanner azt felelte, hogy katonai szakértők szerint bármely határ védhető.

Helsinki-ben megtartják az olimpiai játékokat.

A finn olimpiai bizottság szerdán ülést tartott, hogy megvitassa a kérdést, vajjon a rendelkezésre álló idő elegendő-e még a versenyek megrendezésére. Ezzel kapcsolatban az a vélemény alakult ki, hogy az ország újjáépítésére sok pénz kell

és az olimpiai játékoknak Helsinkiben való megrendezése ehhez pénzbelileg nagy mértékben hozzájárulhat.

Welles befejező megbeszélései Londonban.

A Londonban tartózkodó Sumner Welles szerdán 18 percig tárgyalt Lloyd George volt miniszterelnökkel. Ezután a londoni brazil követtel, majd Maxton képviselővel folytatott megbeszélést. Ugyancsak szerdán, Kennedy amerikai nagykövet társaságában, Welles újabb eszmecsere folytatott Chamberlain miniszterelnökkel és Halifax külügyminiszterrel.

Mint Londonból érkezett távirat közli, Sumner Welles, az Egyesült Államok külügyi államtitkára ma Londonból Rómába utazik. Onnan Nápoly felé veszi útját, ahol ezután hazafelé való útjában az amerikai államtitkár még minden jel szerint találkozni fog Mussolinivel, vagy ha az akadályozva lenne, a Duce megbízottjával. Sumner Welles londoni látogatása során, mint a ma déli angol lapok megállapítják, meggyőződést szerezhettek Anglia felfogásáról, hogy a teljes győzelemig folytatják küzdelmüket a szövetséges hatalmak.

Német-olasz szomszédos szerződést írtak alá.

Az olasz-angol szénvita egyik kiágazásaként tekinthető, hogy Rómában a német és olasz gazdasági bizottságok Clodius német követ, illetve Giannini olasz nemzetgazdasági minisztériumi államtitkár vezetésével értekezletre ültek össze az

Olaszországba irányuló német számszállítványok kérdése rendezésére. Az értekezlet a Ribbentrop legutóbbi római látogatásakor folyt megbeszélések alapján vette a kérdést elintézés alá. Megállapították, hogy majdnem az egész olasz szomszédos szállításokat Németország szárazföldön való szállítások technikai módjaira, megfelelő számú vasúti kocsik üzembe helyezésére, továbbá részletes megállapodások létesültek. Az erről szóló szerződést a két gazdasági bizottság vezetői szerdán már alá is írták.

Viipuri és Finnország déli része, amely orosz kézre kerül

A Vatikán lapja a moszkvai békekötésről

A valóságos béke végett Finnországot biztosítani kell minden további támadás ellen. A skandináv államok vádat nem érdemelnek

Rómából jelentik (Radio Bucuresti): Az Osservatore Romano, a Vatikán hivatalos lapja a moszkvai békekötéssel kapcsolatban a többi között ezeket írja:

— Minden akaratnak van határa és még a leghősibb ellenállás sem tarthat örökké az erőszakkal szemben. A finnek minden időkre ragyogó példáját adták a hősiességnek. A finnek nem győzték le. A szovjetnek nem sikerült döntő győzelmet aratnia. Abból a célból, hogy a moszkvai béke nemcsak az ellenségeskedések ideiglenes megszüntetése, hanem valóban béke legyen, Finnországot garantálni kell minden további támadás ellen. Felmerül az a kérdés, kit terhel a történelemért a felelősség. Sokan azt mondják, hogy Pontius Pilátus szelme az utóbbi időkben Skandináviába költözött. Ezt a vádat azonban ezek az államok aligha érdemlik meg, mert nyilván meglepetésszerűen érte őket a finn-orosz viszály. A skandináv államok nem voltak hajlandók határozatlan segíteni Finnországot, hanem inkább kompromisszumot ajánlottak. Tekintettel erre a skandináv semlegességre, a nyugati hatalmaknak nem volt módjában expedíciós hadsereget partraszállítani, de hadianyaggal támogatták Finnországot.

Német megállapítás a cserben hagyott országokról

Mint Berlinből jelentik, a Frankfurter Zeitung a moszkvai békekötéssel kapcsolatban rámutatott arra, hogy a finneknek ígért segítség nem érkezett meg és így újból az a helyzet áll fenn, hogy nem tartották meg egy döntő jelentőségű ígéretet. Anglia — úgy mond — túl sok államot hagyott cserben az utóbbi négy év alatt: Abesszíniát, Kinát, Csehországot, Lengyelországot és Finnországot. Ezek után a londoni politikusoknak nem lesz könnyű újabb áldozatokat szerezniük.

A balti államok külügyminiszterei értekezletre jönnek össze Rigában

A római rádió jelentése szerint a litván,

lett és estl külügyminiszterek Rigában találkoznak, hogy megvizsgálják a nemzetközi helyzetet a moszkvai békekötéssel kapcsolatban.

Askandináv államokvédelmszövetsége

Tanner finn külügyminiszter külföldi újságírók előtt kijelentette, hogy Svédország és Norvégia beleegyezésével haladéktalanul megindulnak a tárgyalások védelmi szövetség megkötése céljából. A szerződés célja a skandináv államok határainak szavatolása.

A finn kormány kiáltványa

A finn kormány szerdán este kiáltványt adott ki, melyben bejelenti, hogy megmentették a nemzet becsületét és ezzel megszerezték a jogot a békés újjáépítéshez. A kormány minden erejével azonnal az újjáépítéshez fog.

A szovjet hadsereg utolsó hadijelentése

A leningrádi katonai körzet utolsó hadijelentése így hangzott:

— A szovjet csapatok szerdán reggel 7 órakor kétórás ostrom után elfoglalták Viipu-

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara füzve 274 Lei, kötve 366 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdalan aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szővevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perag le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

rit. Délben, a békeszerződésnek megfelelően, a harc valamennyi szakaszon megszűnt.

A Stockholms Tidningen levelezője szerint a szovjet tüzéség alig néhány órával a fegyverszünet életbeléptetésének időpontja előtt még ágyuzni kezdett. Az ágyuzásra azonban sem a finn, sem a svéd katonák nem válaszoltak. Lehetséges, hogy a vörös csapatok nem tudták a fegyverszünet pontos idejét és így a tűz beszüntetésére kijelölt határidő után 11 perccel is még szóltak az orosz ágyuk. A svéd önkéntesek hat halottat vesztek. A fegyverszünet előtt két órával az orosz repülőgépek bombázták Rovinient. Több házat felgyújtottak a bombák. Három ízben támadták Kemijarvi is, de a bombázást 11 óra előtt 10 perccel abbahagyták.

Berlinből jelentik: Az Angriff jelentéseket idéz, amelyek szerint küszöbön áll Saracoglu török külügyminiszter moszkvai utazása. A jelentés megállapítja, hogy Ankara szeretne tisztába jönni Moszkvával.

A bolgár sajtó szerint a finn-orosz béke előmozdítja a világbékét

Szofiából jelenti a bucaresti rádió: A Havas távirati iroda közlése szerint a bolgár lapok hehatóan foglalkoznak a finn-orosz békekötés jelentőségével. A lapok megállapítják, hogy nagyjelentőségű ennek a tüzfészeknek a felszámolása és hogy a megegyezés nagyban hozzájárult az általános világbékéhez.

Magyarország a nyári időszakban bevezeti a keleteurópai időszámítást

Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék értesítése szerint a törvényhatóságok és egyes városvezetőségek azzal a kéréssel fordultak a kormányhoz, hogy vezesse be a nyári időszakban az egy órával előbbre vitt időszámítást. Az erre vonatkozó felterjesztéseket a kormány kiadta a szakminisztereknek, akik megvizsgálták a nyári időszámítás bevezetésének várható következményeit. Mint a lap értesül, a szakminiszterek kedvező véleményezése alapján a kormány el fogja rendelni a nyári időszámítás bevezetését, még pedig vagy április elsején, vagy ha valami technikai akadály merülne fel, május elsején.

Habsburg Félix főherceg házasságkötése Amerikában

Ottó főherceg és Roosevelt elnök lesznek a házassági tanúk

Budapestről jelentik: Newyorki hírek szerint nagy társadalmi esemény számba menő esküvő lesz rövidesen az Egyesült Államokban. Habsburg Félix főherceg, IV. Károly király harmadik fia, aki hosszabb idő óta Amerikában él, feleségül veszi a nemrég elhunyt gróf Széchenyi László, washingtoni volt magyar követ és Wanderbilt Gladys negyedik leányát. A newyorki jelentések hangoztatják, hogy ezzel a küszöbönálló esküvővel függ össze Ottó főherceg amerikai útja is. Ő lesz az esküvőn a főherceg tanúja, a menyasszonyé Roosevelt elnök.

Súlyos vasuti szerencsétlenség Szatmár közelében

Szatmár. Saját tud. Súlyos vasuti szerencsétlenség történt a szatmár-nagyszomkúti keskenyvágányu vasútvonalon. Alexandru Mihai középhomoródi gazdálkodó egy lovasszánnal hazafelé tartott. A szán elé három, a szán után négy ló volt kötve. A gazdálkodó a vasúti átjárónál nem vette észre a közeledő vonatot. A mozdony elkapta a járművet és darabokra tört. Három lovat szétléptek a kerekek, a többi megmenekült. Alexandru Mihai csak könnyebb sérülésekkel úszta meg a szerencsétlenséget.

Minden kereskedőnek és iparosnak hadinyereség-adóvallomást kell adni

Bucurestiből jelentik: Az „Universul” mai száma szöszert közli azokat az új törvényjavaslatokat, amelyeket a pénzügyminiszter előterjesztett a parlamenthez az 1940—41. évi költségvetés megállapításával kapcsolatban. E törvényjavaslatok szöszert szövegének ismeretében most már pontosan meg lehet állapítani, kiket óhajt a pénzügyi kormány az adóemelésekkel érinteni.

MILYEN LESZ

A KIVÉTELES NYERESÉGADÓ?

Azokat a kivételes nyereségeket, amelyeket 1939-ben értek el a kereskedők és iparvállalatok adójával sújtják, csupán egy évi időtartamra, a következő progresszív kulcs szerint:

- Százezer leig terjedő kivételes jövedelem után fizetendő tíz százalék.
- Háromszázezer leig 12 százalék.
- Ötszázezer leig 14 százalék.
- Egy millió leig 15 százalék.
- Öt millió leig 17 százalék.
- Öt millió leig felül 20 százalék.

A kivételes jövedelmet úgy számítják ki, hogy az 1936—37, az 1937—38 és az 1938—39 évi adó alá eső bruttó jövedelem középátlomát veszik és e középátlomhoz az 1939. évben elért jövedelem között mutatkozó különbség teszi ki a kivételes többletjövedelmet.

Minden kereskedő, és iparos cégnek bármilyen kategóriába tartozzék is, kötelessége az illetékes pénzügyigazgatóságon 1940. április hó 20-ig hadiadó vallomást adni, kivéve azokat, akik a IX. osztályig terjedő patenta fixa alá vannak besorozva, minthogy ez utóbbiakra ez az adó nem vonatkozik.

Ennek a vallomásnak tartalmaznia kell az említett esztendő bruttó jövedelmét. A vallomást egyszerű papíron kell benyújtani a törvényben előírt részletek szerint. A vallomások alapján a pénzügyi közegek kiszámítják a kivételes hadiadó alapját. A törvény részletezi azokat a büntetéseket és bírságokat, amelyekkel az érdekelteket sújtja és amely nemcsak pénzbüntetésből, hanem elzárásból is állhat.

KÉT SZÁZALÉK TAXA MINDEN ELADOTT ÁRU UTÁN.

1940. április 1-től kezdve 1941. március 31-ig két százalék fizetendő minden eladott áru fogyasztási cikk, ingó, vagy ingatlan után.

Ezt a két százalékot át lehet háritani a vevőre és a fogyasztóra és így az eladási árhoz hozzá lehet számítani.

A két százalék fejében az elárúsító a két százaléknak megfelelő helyeget köteles kiadni a vevő, vagy vásárló kezébe.

A pénzügyminisztérium erre a célra speciális helyegfüzeteket fog kiadni, amit a kereskedő, vagy elárúsító köteles a számlára, vagy a vevőnek adandó jegyzékre ráragasztani. Minden elárúsításnál ki kell ilyen jegyzéket szolgáltatni. Az elárúsító köteles ezeket a helyegfüzeteket előzetesen forgalmukhoz képest beszerezni. A kereskedők, iparosok, vendéglősök stb. nyilvántartást kötelesek vezetni a napi eladásról és fogvasztásról és kötelesek benyújtani minden hónap első öt napjában egy havi forgalmi kimutatást, valamint egy kimutatást az elhasznált helyegfüzetekről. Ennek valódiságát a hatóságok ellenőrizni fogják.

Minden ingó és ingatlan eladás után, amelyet nem kereskedők, vagy iparosok bonyolítanak le, szintén le kell róni ezt a kétszázalékos illetéket. Ezt az illetéket a vásárló fizeti és közvetlenül szolgáltatja be az adóhivatalba.

Fel vannak mentve ez alól a kétszázalékos taxa alól a következő árucikkek:

Kenyér, liszt, tengeri liszt, só, cukor, hús, vaj, zsiradék, tej, zöldség, hazai gyümölcs és főzelék, kivéve a konzerveket, helyegyek, világító petróleum, lapok, folyóiratok és tőzsdei műveletek.

A törvény részletesen felsorolja azokat a büntetéseket, melyek a fenti intézkedések megszegése esetén járnak. A vevők kötelesek minden vásárolt árurol jegyzéket követelni. Minthogy a vevő ennek elmulasztása esetén maga is büntetésre válik, külön büntetést ír elő a törvény a hanyag ellenőrző közegek megbüntetésére.

A törvény új fogyasztási adókat ró ki a sze-

szes italokra nézve. Ezek a következők:

Szilvapálinka 2.50 lei, gyümölcspálinka és borseprő 3.50 lei.

A törvény ezután számos új taxát sorol fel, amelyek kizárólagosan a szeszgyárosokat érdeklik és amiket a törvény alapos elolvasásából kell megismerniük.

A bor és a sör a következő taxákat fogja viselni:

- Sör literenként 6 lei.
- Behozott bor literenként 10 lei.
- Pezsgőbor literenként 30 lei.
- Pezsgő literenként 50 lei.
- Habzó bor literenként 20 lei.

Az importált sörnél literenként 20 lei.

A NEMZETVÉDELMI ADÓ EMELESE.

Az egyenesadó törvény 71. szakaszában említett nemzetvédelmi adóalapot a következőkben állapítják meg:

A mezőgazdasági ingatlanoknál és a régi épületeknél az államot illető adó nyolc százaléka, az új épületeknél pedig hat százaléka. Az ingó adó hét százalék, a kereskedelmi és ipari adó hét százalék, a tantiem és a harmincezer lei havi összegnél nagyobb fizetés után négy százalék. A szabadfoglalkozásuaknál hat százalék, kivéve a kisiparosokat.

KIKNEK KELL FIZETNI A NŐTLENSÉGI ADÓT?

1940. április 1-től kezdve a férfinemhez tartozó minden adófizető ha nőlen, elvált, vagy öz-

vegy és gyermeke nincs, progresszív taxát köteles fizetni mindenféle adója után.

A mezőgazdasági jövedelmek után ez a taxa a következő lépcsőzetes fokozat szerint fizetendő:

Akiknek jövedelme évi 10—50.000 leig terjed, fizeti jövedelmének két százalékát. 100.000 leig három százalékot, 200.000 leig öt százalékot, 500.000 leig nyolc százalékot és azon felül tíz százalékot.

Az épületek adójánál, akinek az évi jövedelme 5—20.000 lei, azok kétszázalékos, 20.001—50.000 leig három százalék, 100.000 leig öt százalékot, 200.000 leig nyolc százalékot, 500.000 leig tíz százalékot és azon felül tíz százalékot.

Más ingatlanok után 50.000 leig három százalékot, 100.000 leig öt százalékot, 200.000 leig tíz százalékot, 500.000 leig tizenkét százalékot és ezen felül tizenöt százalékot fizetnek agglégényadó címén.

Kereskedelmi, ipari és szabadfoglalkozású jövedelmek esetén évi 18.000 lei jövedelemig egy százalék, 60.000 lei jövedelemig két százalék, 120.000 leig három százalék, 300.000 leig öt százalék, 500.000 leig hét százalék és az ezen felüli jövedelmeknél tíz százalék agglégény taxát fognak fizetni.

A TANTIÉMEK

és hasonló természetű jövedelmek 10.000 leig mentesek a taxa alól, évi 30.000 leig egy százalék, 100.000 leig két százalék, 180.000 leig három százalék, 250.000 leig öt százalék, 500.000 leig hét százalék és ezen felül terjedő jövedelmeknél tíz százalék ilyen taxát fognak fizetni.

Alkalmi jövedelmeknél, illetve akiknek olyan foglalkozásuk van, hogy fix jövedelmük nem állapítható meg, ha a bevallott évi jövedelem 100.000 lei, úgy öt százalék, 300.000 leig nyolc százalék, 500.000 leig öt százalék az agglégény taxája.

(A törvénytervezet többi fontos intézkedéseit lapunk holnapi számában ismertetjük.)

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

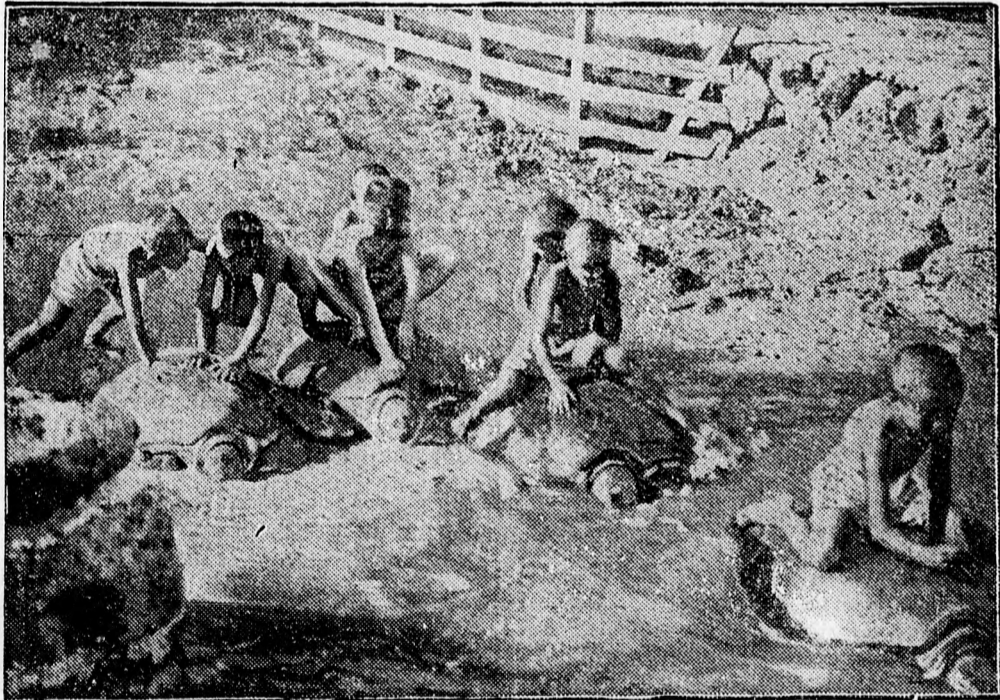
A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postakapitkálpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcsön, amely 4 és fél százalék kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödrrészet s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejarat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülös-hető pénzét.

Míg Európában március elején is hideg tél dühöng, addig Japánban az iskolás gyerekek — teknősbékaversenyeket rendeznek, mint ez mulatságos képünkön is

Jávor Béla:

Háborús térképek és feljegyzések között

„Hideg szél fúj, édesanyám...”

... És tovább olvasom huszonöt évvel ezelőtől írt harctéri naplóm.

1915 december 1. Benne vagyunk az orosz télen. Észak felől oly hideg és metsző szél fúj, amilyenhez hasonlót még sohasem éreztünk. Eleven, fájó a csapdósága az arcon, mintha tühegynyi apró jégzilánkokkal volna tele, amelyek egyenesen a sarkvidékről áradnak hozzánk a végtelen orosz síkságok felett. Az állásjavító munka szünetel, csak a havat takarítjuk el a lövészárkokból egy-egy hózivatar után. Csend van, puskalövés se hallatszik a tőlünk nyolcszáz lépésnyire húzódó orosz állások felől, mert megfagy a fegyver zaja is, erőtlen nyisszanássá halkul, mint ahogy a keményre taposott hó nyisszan a csizmasarok alatt s a tévedt golyók halk füttyökkel szállnak fölöttünk. Nappal csak rajonként egy-egy silbakol a lörések-nél, a többi bakák a rajfedezékekben pihennek vagy fát vágnak az erdőben. Tegnap az egyik jajtágra, véresen érkezett haza: három ujját levágta a balkezéről fahasogatás közben. Nagy részvétellel voltam iránta, már küldeni akartam a segélyhelyre, de századparancsnokom, mikor jelentettük neki az esetet, tigrisként rontott elő fedezékéből s kemény szitkokkal támadt a megszeppent bakára: „Hitvány öncsonkító vagy, hadbírótság elé küldelek s szerencséd lesz, ha nem lönek föbe érte.”

Szinte örvendek, hogy csak bronzérmet kaptam

Naphosszat olvasgatom fedezékemben. Már rendszeresen hozza az újságokat a tábori posta. Érdeklődéssel böngészem a hadijelentéseket, de a harctéri tudósítók színes írásait minduntalan meg kell mosolyognom: „No, állapítom meg, ez az úr sem szagolt még puskaport...” Szolgálati lapot kapok az ezredtartalékból, volt parancsnokomtól, akinek századában a lopusznói ütközetben vettem részt: menjek, vegyem át a kitüntetésemet. Nagy az örömöm, de mikor végiggondolom a nagy csata mozzanatait és látom magam kötelességszerűen, de nem halál-megvetőn rohanni előre, kedvem volna el se menni a vitézségi érdemért. Mégis elindulok az állásból hátra vezető futóárkokban, amelynek biztos takarásán annyira megszokja az ember, mint a rab börtöne négy falát. S hogy végetér az árok s már szabad terepen haladok és szállongó golyóktól oktatlanul kapkodni kezdem a fejem, egy nem megszerte robbanó srappell elől pedig ösztönszerűen meghúzódok egy fatörzs mögött — noha tudom, hogy már ügyis késő — kisé röstelkedve kérdezem magamtól: „Én vagyok az a hős, aki most megy vitézségi érdemért átvenni?...” Szinte örvendek, hogy csak bronzérmet kaptam. Nagy tisztis társaság van együtt az éremkiosztásnál. Az alezredes meleg kéz-szorítással gratulál, volt századosom szintén, mindenkinek van hozzá egy elismerő, biztató szava s a végén már magam is hiszem, hogy rettenthetetlen hős vagyok. S mikor visszafelé ballagok és körülöttem golyók pattannak a fákon, emelt fővel, határozott léptekkel törtetek a hóban az állások felé, s éremmel díszített hűszéves mellemel büszkén feszítem neki a veszedelemnek.

Megünnepeljük a nagy dicsőséget

Meg kell ünnepleni ezt a nagy dicsőséget! Összeül fedezékünkben a négy szakaszparancsnok: két zászlós és két kadét. Előkerülnek a megtakarított borok és konyakok. Mert minden ebédhez, vacsorához kapunk egy kulacs bort a tisztis étkezőből s ötnaponként egy üveg háromcsillagos konyakot, ami nem fogy el mindig, pedig bőkezűen kiválgatom szorgalmasabb bakáimat a szolgálat érdekében, ezzel akarván ellensúlyozni a zordon erély és kérlelhetetlen szigor hiányát... Erre az alkalomra a tűzkeresztségen még át nem ment két bajtárs felfüggeszti a tilalmat: szabad beszélünk az ütközetek borzalmairól. En mesélhetem Lopusznót, a másik „öreg csont” Sőregi zászlós pedig elmondhatja ismét, ki tudja hanyadszor, a berezovkai csatát, amely ezredünk egyik legvéresebb haditényje volt. Még a századparancsnok, V. hadnagy is

benéz hozzám egy pohár borra, pedig máskor, nagyobb tekintélytartás okáért, nem szívesen vegyül közénk. Ő estőnkint a szomszéd századhoz rándul át s visszajövet italos fővel, de gyilkos szigorral ellenőrzi a szolgálatot... Most is első dolga, hogy kikergeti a fedezékből az ügyeletes tisztet: „Mars, pajtás, nézd csak meg az előőrseket...” Mert rendes körülmények között bizony megtörténik, hogy a kora esti órákban, mikor még nem oly nagy a veszély s tágas fedezékemben együtt ül a szakaszparancsnoki társaság, az ügyeletes tiszt is behúzódik egy kis melegedésre, amíg kórusban fel nem hangzik a szolgálati kötelességre intő szöveg: „Kutyának, macskának, inspekciósnek kint a helye.”

Orosz támadást várunk és influenza ritkítja sorainkat

December 5. Folyton orosz támadást várunk; minden nap elrendel a hadosztályparancsnokság legalább egy riadót, néha a késő éjjeli órákban, nyilván csak azért, hogy a túlságos biztonság érzését a másként könnyen elhatalmasodó békehangulatot verje ki belőlünk. Ilyenkor pillanatok alatt felverjük és a lörésekhez állítjuk a legénységet, hogy negyedőrai általános készenlét és feszült várakozás után, az újabb jelre, ismét nyugvóhelyeikre engedjük őket.

Tegnapelőtt olvadás köszöntött reánk, szinte tavaszi szél fúj, csobog a víz a lövészárkokban, térdig vízesek, tetőtől talpig sárosak vagyunk. A fedezékembe is becsurog a víz, a mennyezetre sátor-

Új ellenség jelentkezik: a mezei egerek hada...

December 10. Kibirhatatlan helyzet. Valamennyi mezei egér a környéken, az mind fedezékünkbe gyűlt. Megdörmölgéjük kenyerünket, kétszersültjeinket, kirágják a világító rakétákat, amiket a tisztis fedezékekben kell felhalmozni, elfogyasztják a szintén nálunk elraktározott kézi-gránátok gyújtószinórját, s állandó izgalomban vagyunk, hogy még fel találjanak robbantani minket. Olykor hajtóvadászatot indítunk ellenük, de eredménytelenül. Vigan sétálnak a plafonra kifeszített sátorlapokon s bajtársam, aki lassan gyógyulni kezd, mérgesen rug fel fektében a mennyezetre, de csak annyit ér el, hogy a sátorlapban meggyűlt víz arcába ömlik s az egerek riadtan menekülve, merész halálugrással pottyannak reá.

December 14. Már rajtunk, tisztiken is erőt vesz a csüggedés. A kora esti órákban fáradtan ülünk össze a fedezékemben, forralt bort iszunk és csak hazai dolgokról beszélünk, sohasé harctérről, háborúról. Sőregi bajtársi szaháti falujának népszokásairól beszél legszívesebben; lakótársam Máramaros szépségeiről, vadászkalandokról. Az ő apja erdész: szép nagy lakásuk van; le is rajzolja a ház alaprajzát: ez itt az apám irodája, ez itt a nagy ebédlő, hű, micsoda acékok voltak itt a régi jó békevilágban... ez itt az én szobám... ez itt a virágos kert, a gyümölcsös és itt van a... könnyű futja el a szemét „No mit bögsz?” Szégyenkezően letörli könnyeit: „Ez itt a méhes”.

Mert megverte őket a káplár...

December 18. Ma este pedig megrendülten ültünk a forralt bor mellett. Nem tudunk felmelegedni tőle. A szomszéd századtól két rutén fiú át akart szökni az oroszokhoz. Az éjszaka sötétjében őreink és előőrseink figyelmét kikerülve, átlóptak tizennégyesoros drótsövénnyek keskeny járatain s a két állás között meghúzódtak egy mélyedésben, hogy onnan aztán, a hajnali derengésben, tovább folytassák útjukat. De káplárjuk észrevette a hiányukat, keresésükre indult s minthogy nem találta őket

lapokat feszítünk ki, amelyek szentes hóval terhesednek meg időnként. Csajkával merítjük ki belőlük a vizet, hogy le ne szakadjanak. Az árkokban földomlások torlaszolgák el a forgalmat, óriási munkát végzünk az eltisztogatásukra és most már fújtatott sövényvel támasztjuk ki a falakat. Nincs többé se éjjelünk, se nappalunk. A legénység ki-merült, nehéz influenza ritkítja a munkabírók sorait. A betegek egy-két napig a fedezékekben gubbasztanak, de aztán segélyhelyre vagy kórházba kell küldeni őket. Lakótársam is magas lázban fekszik, átázott ruhája, nedves takarója gőzöl a befűtött fedezékben és éjjel félrebeszél. Helyette is én látom el a szolgálatot s néha benézek hozzá. Álmában falujáról beszél, egy leányt emleget, akitől minden nap kap tábori lapot.

Az oroszoknál is mozgolódást érzünk. Drótsövénnyek előtt, — amelyeknek a szemben levő dombtetőn húzódó cölöpsorai olybá tűnnek fel, mintha tüskés lenne a föld, — előretolt állásokat ásnak és barna köpenyűk színe most már eggyé olvad a hótól megtisztult tarló színével. Meg kell kettőznünk őrszemünket; néha rajtaütészerű tűz alá vesszük az ellenséget, de mit se használ; az előretolt állás csak épül tovább. Megélnékülnek az éjszakai lövöldözések is és reggelint így szól a század-jelentés: „Négy sebesült, két halott... Őt sebesült, három halott.”

Általános a csüggedés. A betegeket nem törik addig a létszámból, míg hátra nem küldik őket s az ő ételadagjuk a többinek marad. De a baka egyetlen öröme, a bőséges étkezés se hat már vigasztalóan. Egész nap hordják a gallyat az erdőből és fonják a sövényfalat. S ha valahol megigazítjuk a lövészárkot, két lépéssel odébb beomlik ismét. A hadnagyon ingerült, minduntalan összehív minket, szakaszparancsnokokat, leford bennünket, miért nem halad a munka, miért nem hajtjuk jobban embereinket. Nagy baj, hogy nem nagyon értünk a munkavezetéshez. Építőmestereknek, palló-roknak kellene lenniük és csak diákgyereknek vagyunk, jogászok, elméleti emberek s főként túlon-túl fiatalok. Bármily igyekezettel növeljük is hadi hajszunkat, szakállunkat, mégie gyerkőcöknek tűnünk fel az öreg népfelkelők előtt, akitől emberfeletti erőfeszítéseket kell követelnünk.

a század területén, jelentést tett. És akkor járőr indult ki az állások felé. S a járőr megtalálta a két alig hűszéves fiút. Megkötözve hozták őket vissza. Sirva tettek töredelmes vallomást: nem bírták tovább a munkát, a szolgálatot, az életveszedelmet, a káplár is megverte őket, azért összebeszéltek, hogy megadják magukat. Súlyos vétség, meg kellett torolni és elrettentő példát kellett nyújtani az egész ezrednek. És rövid úton halálraírták a két rutén fiút. Az egyiket ismertem, valamikor, még a hadkiegészítőnél volt az én szakaszomban, én tanítottam az első katonai mozdulatokra. Csinos, szelíd, szolgálalkész, leányos arcú gyerek volt. Fialas meggondolatlanúság érlelte meg benne a végzetes elhatározást. De a háború nem gyerekkjáték. Az ezredtartalék egy elhagyott kis fedezéke lett a siralomházuk. A tábori lelkesé vígasztalgatta őket a kivégzés előtti éjszakán. Sirva vádolták magukat, könyörögtek, kegyelmezzenek meg nekik: jó katonák lesznek ezután. És hajnal felé kimerülten, egymásra borulva aludtak el, mint két gyerek, aki a játékba fáradt bele. S reggel minden szakasztól két rutén katonát vezényelték ki, hogy tanuja legyen a kivégzésnek. És ott volt, kíváncsiságból, az ezred egész tisztikara. Az erdőben volt a vesztőhely, egy kis földemelkedés tövében. Sápadtak, sirástól mázgás arcuk voltak a fiúk, mikor elővezették őket. Szótlanul, szapora léptekkel haladtak, mintha igyekeztek volna hamar túl lenni az egészen. Térdig érő gödörbe kellett állaniuk s a kivégzést vezénylő tiszt parancsára gyors mozdulatokkal dobták el kenyérszákjukat, köpenyüket. Nem néztek körül a nagy mindenségtől búcsúzóan, mikor két altiszt kendővel közeledett hozzájuk, hogy bekösse a szemüket. Csak csendesen keresztletvetettek. És aztán egyenesen, mint a cövek, álltak a gödörben és vártak. Négy-négy katonára „kész”-ben álló fegyverrel állt fel velük szemben s a két tiszt intésére két lépésnyire közeledett meg a halálraírtakat. Akkor eldőrdültek a fegyverek, a fiúk arcait előre buktak és mögöttük felvágódott a föld a golyóktól, amelyek átjárták a testüket.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, H. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Hétlapon: Egész évre 900. félévre 450. negyedévre 225. egy hóra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 12 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Szelesebb és hűvösebb idő, több helyen eső, a hegyeken havazás, a magasabb hegyeken megszűnik az olvadás.

MÁRCIUS 15-E UTÁN ELVESZTIK BONIFIKÁCIÓS KEDVEZMÉNYÜKET A HADFELSZERELÉSI BONOK JEGYZŐL Bucarestből jelenti a rádió: A hadfelszerelési kölcsön központi bizottsága felhívást tett közzé, amely szerint mindazok, akik március 15-ig nem fizetik be a lejegyzett hadfelszerelési kölcsönüket, elvesztik hét és fél százalékos bonifikációjuk kedvezményüket. Tehát március 15. után ezer lei névértékű hadfelszerelési bonót nem 970 leit, hanem 977 leit fizetnek. A rendelkezés nem vonatkozik a köztisztviselőkre és a nyugdíjasokra, akik kölcsönjegyzeiket továbbra is részletekben fizethetik a hét és fél százalékos bonifikálás elvesztése nélkül.

ORVOSI HIR. Dr. Barna László a Szent József kórház bőrgyógyász-urologus főorvosa Rimanóczy-utca 9 szám alatt ismét rendel. Telefon 27-57.

Meghalt Bors István gyergyócsomafalvi plébános. Csíkszereda. Saját tud. A gyergyói kerületi papságnak gyász van: meghalt Bors István gyergyócsomafalvi plébános. A férfi kora delén levő, 47 éves Bors plébánost évek óta súlyos vesebaj kínozta. A leghíresebb belgyógyászok vizsgálták meg és igyekeztek visszaadni egészségét, azonban, bár fizikumra nagyon erősek mutatkoztak, a súlyos kórral nem tudott megbirkózni. Sokáig gyógykezelés alatt állott a marosvásárhelyi szanatóriumban is, ahonnan látványlag gyógyultan távozott. Népes nagy községének lelkiügyeit betegen is nagy lelkiismeretességgel látta el. Bors István László fiatal segédlelkész közreműködésével. Néhány hónap óta magas vérnyomása is támadt, ami ismét betegé tette és eredeti betegségére is súlyosbító hatással volt, úgy hogy ismét gondos orvosi ápolás alá kellett venni. E célból egy hónappal ezelőtt bevonult az itteni Szent Vincés szanatóriumba. A legmondásosabb ápolás, orvosi gondozás sem segített rajta. Barátainak, papársainak és ismerőseinek mélyen megindult kellett tudomásul venniük, hogy a nagy kulturájú, igazi népbárat és lelkipásztor életet menthetetlen. Halála a szanatóriumban következett be. A gyergyói kerületi papság, mely egy igazi jölelkű székely paptestvérét veszítette el benne, megbizta László Ignác főesperes-plébánost, hogy minden intézkedést tegyen meg, hogy a több, mint egy évtized óta Gyergyócsomafalván működő plébánost saját falujában temessék el. Bors plébános holttestét a főgimnázium kápolnájában ravatalozták fel, abban az intézetben, melynek kitűnő előmenetelű tanulója volt. A főgimnázium ifjúsága állt a ravatal mellett. A gyergyói kerületi papság külön gyászjelentést adott ki. Bors plébános holttestét beszentelés után délelőtt 10 órakor Gyergyócsomafalvára szállították és a templom kerítésében helyezik örök nyugalomra. Nemesok a kilenc gyergyói község, hanem egész Csík megye papsága és hívői gyászolják a korán elhunyt, nagyképzetű, népszerű plébánost.

VIZSGALAT A LUGOSI ERDŐIGAZGATÓSÁGNÁL, Temesvár. Saját tud. Banciu tábornok, a hat legfőbb állami ellenőr egyike, értesülésünk szerint, néhány nap óta Lugoson tartózkodik s az ottani erdőigazgatóságnál vizsgálatot folytat le. A tábornok felülvizsgálja a fakitermelés, valamint egy, az Al-Dunánál épített vaspálya ügyét.

Szolgáltatás gyógyszerárak Nagyváradon:

Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
 „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Ciliag”, Str. L. ... 1. Telefon 25-51.
 „Aranykorsó”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Halálozás. Csíkszeredán 57 éves korában, hosszas és súlyos betegeskedés után a napokban elhunyt Weinhold Ágoston járási és városi főállatorvos. Az elhunyt egyike volt a megye legképzettebb állatorvosainak. Egészséget, időt, fáradságot nem kímélve, páratlan lelkiismeretességgel végezte nehéz feladatát. Különösen a védőoltások terén tett sokat az állategészségügyért. Rozoga szekereken, vagy gyalogosan járta a legelőket és alkalmazta az állategészségügyi tudomány legkorszerűbb ismereteit. Temetése kedden délután ment végbe a város közönségének nagy részvételével. Az elhunytban Weinhold Ágostonné szül. Szász Paula férjét, Gusztáv, Paula és Ernő édesapjukat és Weinhold Gyula testvérét gyászolják.

NEM ALKALMAZHATÓ A KONVERZIÓ AZ ORSZÁG HATÁRAIN TULÉLŐ KÜLFÖLDIEKRE. Temesvár. Saját tud. **Tapolicsányi Kálmán** budapesti lakosnak a konvertálási törvény életbeléptetésekor százhatvan ezer lei betétje volt az aradi megyei takaréknál. A takarékpénztár valamennyi betétet alkalmazta a konvertálási törvény rendelkezéseit. E rendelkezések értelmében — mint ismeretes — a betétek öt év alatt fizetendők vissza a betéteseknek, negyven százalék erejéig és kamatmentesen. Tapolicsányi Kálmán annakidején igyekezett a takarékpénztárnál másfajta egyezséget kötni, a pénztintézet azonban erre nem volt hajlandó. Miután az ügyet peresítették, az aradi törvényszék elutasította a keresetet, amely később fellebbezés folytán a temesvári ítélőtábla elé került. A fellebbezés hivatkozott arra, hogy a konvertálás nem alkalmazható külföldiekre, akik az ország határain túl élnek. Ebben az értelemben már a Semmitőcsé is döntést hozott, olyan esetben, amikor az illető betétes a konvertálási törvény életbeléptetésekor is külföldön tartózkodott. Az ítélőtábla ennek alapján megsemmisítette az aradi törvényszék ítéletét s az arad megyei takarékoszt kötelezte a teljes betéti összeg, valamint a kamatok kifizetésére. A kamatot attól az időponttól kezdve kell számítani, amikor a pénztintézet a konvertálás rendelkezéseit alkalmazta Tapolicsányival szemben.

Népszerű, továbbképző tanfolyamokat rendez az Astra Csík megyében. Csíkszereda. Saját tud. Az Astra kulturregényesület élénk tevékenységet fejt ki a népkultúra előrehaladása tekintetében. Spiru Teodor gimnáziumi igazgató, az Astra megyei elnöke indítványára népszerű, iskolán kívüli továbbképző tanfolyamokat rendeztek Gyergyóhétkás, Gyimesbük, Gyergyótölgyes, Hodosa és Vasláb román lakosága részére. A tanfolyamok három héten át tartottak és most fejeződtek be — amint az előadók mondják — kitűnő erkölcsi sikerrel. Nástáescu tanügyi felügyelő gyakran meglátogatta az előadókat és maga is buzditotta a népet, hogy ismereteit ne rejte véka alá, hanem adja tovább azok részére, akik a tanfolyamokon nem vehettek részt. A tanfolyam hallgatók megfelelő igazolványt kaptak előhaladásukról, melyet bizonyos közkalkulációs elnyerésére hivatott pályázatoknál figyelembe vesznek. A tanfolyam anyaga kiterjedt írás-olvasás, történelmi, mezőgazdasági, állattenyésztési, közigazgatási, közegészségi, gáz és légvédelmi ismeretek elsajátítására. Előadók voltak: Ioan Borcan görögkeleti, Izidor Vlad görög katolikus lelkészek, dr. Pasculescu orvos, dr. Tetu Aurél ügyvéd és Dumitrescu alezredes.

Halálos végződésű merénylet a Keletindiai Társaság londoni ülésén

Egy indiai arab lelőtte a társaság egyik vezetőjét, s három más elnökségi tagot megsebesített

Londonból jelentik: (Rádió Bucaresti.) Drámai jelenetek játszódtak le a Keletindiai Társaság Londonban tartott gyűlésén. A zsűfőlégi telt teremben a gyűlés befejezése után egy indiai, — mint megállapították: Singh nevű arab, mohamedán — a karzatról revolvérrel lövöldözni kezdett. Több lövést adott le az elnöki emelvény felé és Sir Michael O'Dwyer volt pandzsábi helyettes kormányzó két golyó a szív környékén találta a megölte. (O'Dwyer parancsnoksága alatt 1919-ben egy indiai tüntető gyűlésre az angol gyarmati csapatok tüzeltek és négyszáz bennszülöttet megöltek.) A lövöldözésektől könnyebben megsebesült lord Zetland, indiai államtitkár is, aki azonban sebei-nek hekötözése után elhagyta a kórházat. Sebesülést szenvedett Sir Louis Danne volt kasmiri kormánybiztos és lord Lamington, a Keletindiai Társaság volt elnöke is. A merénylet meg akart szökni, de a hallgatóság köréből két ember leterpette és átadta a rendőröknek. Letartóztatták.

FELROBBANT A VILÁGHÁBORUBÓL VISSZAMARADT GRANÁT. Csíkszereda. Saját tud. Antal József 18 éves csíkbánfalvi legény ezelőtt néhány évvel gránátot, lőport, gyújtócsokot talált az erdőn pásztorkodás közben. Nagyjában tudta, miről van szó és óvatosan hazahordta a veszedelmes robbanószerkezet. Pár nappal ezelőtt lakásuk kamrájában volt dolga és kezébe került egy lümm-lümm közé került gránát. Kivitte az udvarra és a sütőházban bontogatni kezdte. A gránát felrobbant és életveszélyesen megsebesítette a 18 éves legényt. Kórházba szállították, ahol az orvosok lemondtak életéről. A huszonhárom év után gyilkoló gránát kiütötte a fiatal legény felszemét, több bordatörést okozott és súlyos gyomorsebeket is ejtett rajta. A hatóságok megindították az eljárást a felelősség megállapítására. Annyit máris megállapítottak, hogy a robbanószerkeztől tudott az egész család, de azt hitték, hogy azok már régi, „bedöglött” gránátok és nem robbannak.

Késelő koldus a lakodalomban. Temesvár. Saját tud. Lugoson az egyik vendéglőben lakodalmat ültek. A lakodalmon résztvett Georgescu Nicolae bérkocsis Teofil nevű tizenéves fiú is. A vendéglőben megjelent Puiu Ioan hatvanégyéves koldus is, egy vak koldusasszonnyal. A koldusoknak enni- és innivalót adtak s amikor aztán Puiu távozni készült, minden előzmény nélkül kést rántott s azt a bérkocsis fiának hátába szúrta. A fiú állapota válságos. A rendőrség lezárta a koldust, aki egyébként egy ízben már el volt ítélve emberölésért. Husz évvel ezelőtt haltával agyonütött egy embert.

SÜLYOS HELYZETBE KERÜLT A CIMFESTŐ IPARÁG TÖBB MÁS IPARÁGGAL EGYÜTT. Temesvár. Saját tud. A városban ezigdig hét cimpfestő-cég volt, Ezek közül az utóbbi időben — mint értesülünk — négy cég megszüntette iparát. 1938 december óta a cimpfestészetben egyáltalán nem akadt munka s a négy cég az üzemi költségeket — adót, házbért — nem tudta fedezni. Ezzel kapcsolatban iparoskörökben utalnak arra, hogy több más iparág is igen súlyos helyzetbe került. Így a bádógosok, akik annakidején valamelyes munkát vállaltak, képtelenek azt elvégezni. A bádógomez ugyanis eltűnt a piacról. Válságos helyzetbe jutottak a faiparosok is, akik régebben vállaltak munkát: a fa ára az utóbbi időben ötven százalékkal emelkedett sők még a régi áron kalkuláltak. Egyáltalán nincsen munkájuk a szobafestőknek, ma mindenki csak a legszükségesebb munkát végezteti el. Az építőiparban végül, egyelőre legalább, nincs kilátás nagyobb munkákra.

Értesítés. Felhívjuk a nagyváradai és Bihar megyei gépkocsi, bérképkocsi és teherautó fuvarral foglalkozó tulajdonosokat, hogy csoportunk folyó hó 26-án este 6 óra 30 perckor a Munkakamara Mosoly-utcai helyiségében alakuló gyűlést tart. Kötelező tehát, hogy azon az összes tulajdonosok saját érdekükben megjelenjenek. Tisztelettel a vezetőség: Bente elnök.

SPORTHIREK

Az olasz főiskolás kardvívók jobb találat aránnyal legyőzték a magyarokat. Budapestről jelentik: Szerdán délután rendezték meg Budapesten az olasz-magyar főiskolai kard- és törvívó versenyt. A kardvívó versenyt, melynek végeredménye 8:8, jobb tus-arány folytán az olaszok nyerték meg. A párbajtörvívás műszaki hiba folytán félbeszakították és csütörtökön folytatják. Jelenleg a magyar csapat vezet 2:0 arányban.

Huszonhét vidéki játékost hívtak meg a Duna-Kupa válogató edzéseire. Bucarestből jelenti a rádió: Gabriel Marinescu labdarugó szövetségi elnök jóváhagyta a román A és B válogatottak edzési munkatervét a március 31-én kezdődő Duna-Kupa küzdelmekre. A munkaterv szerint a válogatóbizottság által kijelölt játékosokat Bucarestbe rendelik, ahol március 18 és 21-ike között edzéseket tartanak. A visszatartott játékosok március 25-től kezdődőleg közös edzéseken vesznek részt egészen a mérkőzés napjáig. A válogató bizottság március 18-ra huszonhét vidéki játékost rendelt Bucarestbe. A válogató edzéseken részt vesznek az edzőképző iskola növendékei is.

Megrendezik az országos ifjúsági labdarugó bajnokságokat. Bucarestből jelenti a rádió: Az idén a labdarugószövetség nagy súlyt helyez az ifjúsági játékosgárda nevelésére és foglalkoztatására. Az Unirea Kupa küzdelmein kívül megrendezik az országos ifjúsági bajnokságot is. Az ifjúsági bajnokságok mérkőzései április 7-én kezdődnek meg.

Újabb közbenjárás a cselédadó ügyében

A nagyváradai Háztulajdonosok Szövetségének közbenjárására a pénzügyminiszter elé terjesztik a sokat emlegetett adó ügyét

Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, a Háztulajdonosok Szövetsége a cselédadó kivétele után azonnal emlékiratot terjesztett a pénzügyminisztériumhoz s beadványában kérte az adó törlesztését. Kérését azzal indokolta, hogy a törvény rendelkezései szerint a havi 1000 leinél kisebb fizetések után csak akkor lehet kivetni ezt az adót, ha az alkalmazott szellemi munkát végez. Már pedig a háztartási alkalmazottak és cselédek nem tekinthetők szellemi munkásoknak.

A Háztulajdonosok Szövetségének emlékiratára mindeztideig nem érkezett válasz s a cselédek után állandóan fizetni kell az adót.

Időközben, mint mi is közöltük, a kolozsvári pénzügyigazgatóságon beszűntették az

1000 leinél kisebb fizetések után a cselédadó behajtását. Nagyváradon semmiféle intézkedés sem történt. Ezért a Háztulajdonosok Szövetségének képviselőjében dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök fölkereste dr. Cioloca Emil kivetési pénzügyigazgatót s felhívta a figyelmét arra a helyzetre, hogy egyik városban fizetik a cselédadót, s a másikban nem.

Dr. Cioloca Emil ígéretet tett arra, hogy az ügyben felvilágosítást kér a pénzügyminisztériumtól s egyben kéri, hogy az 1000 leinél kisebb fizetések után ne kelljen fizetni az adót.

Az érdekeltek érthető érdeklődéssel várják a döntést, amely talán fiszlázná a mind zavarosabbá váló cseléd-adóügyet.

Az új iskolatörvény alapján rendelet szabályozza az iskolai év befejezését

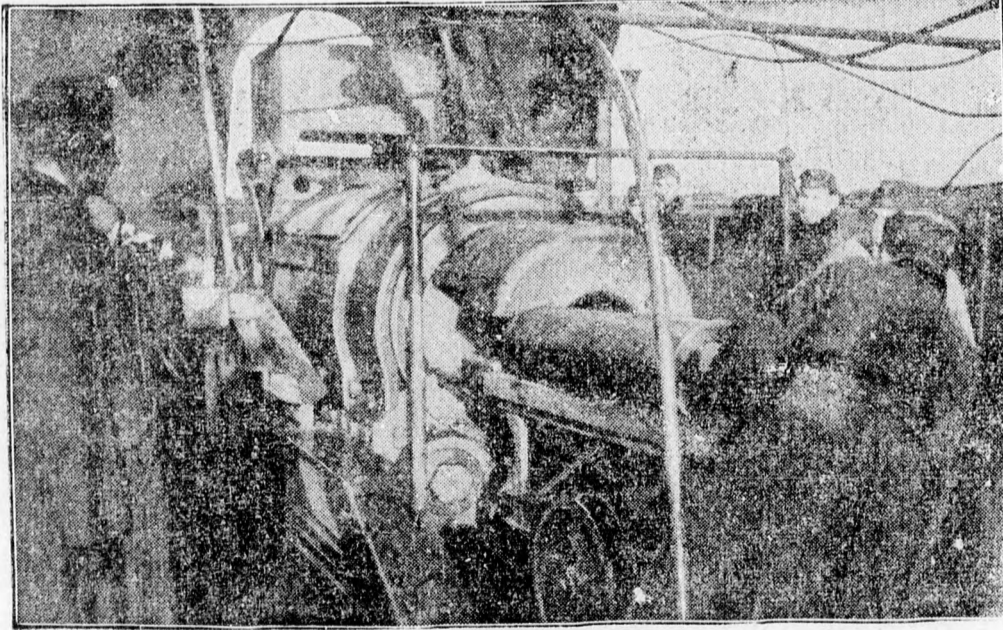
Temesvár. Saját tud. A helybeli középiskolákhoz megérkezett a közoktatásügyi minisztérium rendelete a tanév befejezésének módozatairól. A rendelet sok tekintetben rendszerváltozást jelent. A középiskolákban elmaradnak az eddigi értelemben vett évvégi vizsgák, ezzel szemben a tanulóknak minden tantárgyból írásbeli vizsgát kell tenniük. A tananyagot május 1-éig el kell végezni s a május hónapot az ismétlésekre kell fordítani. A májusi anyagismétlés során minden tanulót legalább kétszer kell feleltetni. Május 25. és június 20. között tartják meg aztán az írásbeli vizsgát, közben június 1-től 10-ig vizsgaszünetet tartanak, a június 8-iki nemzeti ünnep előkészületeire való tekintettel. Az évharmadra eső írásbeli ezuttal elmarad. Az évharmadi írásbeli vizsga szintetizáló dolgozat megírásából áll, úgy, hogy ez lehetőleg az egész évi tananyagot érintse. Minden ilyen írásbeli vizsgán az illető tanár három tételt ad fel s a tanuló tetszés szerint választhat egyet. Egy-egy napon csak egy írásbeli dolgozatot írhat a tanuló s erre másfél óra időt kap. A dolgozatot a tanár bírálja meg s az iskola a következő tanév novemberéig megőrzi azt. Az évvégi osztályzatot úgy számítják ki, hogy az évvégi jegyhez hozzáadják a illető tantárgyból kapott írásbeli vizsga jegyet s az egészet elosztják kettővel. Ez tehát annyit jelent, hogy az írásbeli vizsga eredménye annyira esik latba, mint az egész éven át elért előmenetel eredménye. Ha a tanuló minden tárgyból eredményes osztályzatot kap, átmehet a felsőbb osztályba. Ha egy vagy két tárgyból megbukott, javítóvizsgára jelentkezhetik. Ha három vagy több tárgyból bukott meg, osztályismétlésre utasítják. Aki saját hibájából nem jelenik meg írásbeli vizsgán, az kénytelen az osztályt megismételni. Aki

elfogadható ok, betegség, stb. miatt maradt távol, szeptemberben tehet írásbeli vizsgát. Tornából, szípirásból, rajzból és énekből csak kvalifikatív jegyet kap a tanuló: *kielőző, kitűnő, elégséges vagy elégtelen osztályzatot*. „Élégtelen” csak abban az esetben kaphat valaki, ha a tanári értekezlet az osztályfőnök előterjesztésére rosszakaratot állapít meg. Ilyen elégtelen jegy *osztályismétlést* von maga után. Éppen így az *„elégtelen iskolalátogatás”* megállapítása, vagy az *ötösnél kisebb osztályzat a magaviselethől szintén osztályismétlést von maga után*. Egyébként a magaviselethől az utolsó évharmadi osztályzat az évvégi jegy. Az utóbbi tárgyközből kapott osztályzati jegyet nem veszik figyelembe az általános osztályzat kiszámításánál. Ha az írásbeli dolgozat készítésénél csalás történik, a dolgozatot egyes osztályzattal zárják le. *A nyolcadik osztályban még a régi rend szerint fejezik be a tanévet*. A tanulók május 31-én vesznek búcsút az iskolától és június 25-éig előkészülhetnek az érettségire.

A miniszteri rendelet egyébként azt is elrendeli, hogy a tanár minél kevesebbet használja az óra alatt a katalógust — az osztálykönyvet. Lehetőleg másként jegyezze fel a feleleteket s azokat az irodában írja be óra után az osztálykönyvbe. A minisztérium ezzel azt kívánja elérni, hogy elhárítsa az osztálykönyv okozta félelmet a tanulóktól.

Az új rendszer, mint szakértségek megállapítják, eléggé súlyos. Nagy súlya van az egyetlen évvégi írásbeli dolgozatnak s ha valamelyik tanuló ennek elkészítése közben valamiképpen zavarba jön, egész osztályzatát elromíthatja.

Az egyes iskolákban most egymásután tanári

A német tengerpartokon óriás partvédőágyakat állítottak fel. Ezen a képen ilyen óriás ágyú látható, amint gyakorlatozás közben elhelyezik benne az óriás löveget

Előzze meg és kezelje a náthát, köhögést, hörghurutot egy doboz

VALDA

PASZTILLÁ-val

értekezletet tartanak, a rendelet gyakorlati végrehajtásának megbeszélésére.

Egyébként szakkörökben úgy gondolják, hogy szóbeli vizsga nem lévén, az ugynevezett maganiskolákba nem fognak állami tanerőt biztosként kiküldeni. El kell maradnia az ugynevezett „re-examinare” lehetőségének is — amikor a tanuló, aki valamely osztályzattal nem volt megelégedve, kérhetné más tanár előtt való újravizsgáztatását.

Gyergyószárhegy községben szövetkezet alakult a len- és kendertermelés fellendítésére

Csikszereida. Saját tud. Gyergyószárhegy község egyike a csikmezei községek között azoknak, mely elsősorban ismerte fel a korszerű mezőgazdálkodás és állattenyésztés fontosságát és áldozatot nem kímélve olyan színvonalat ért el, mely nemcsak Csikban, hanem a Székelyföldön is példamutató. Most érdekes kísérletre határozta el magát a község néhány tekintélyes vezetője. Kimondották, hogy a len- és kendertermelés fokozására szövetkezetet létesítenek. A len- és kendertermelésre ugyanis a község fekvése és éghajlata elsőrendű. Az első hívó szóra össze is jött 130 ezer lei üzletrész, amely ugyan csak az elinduláshoz elégséges, azonban a nagy érdeklődés következtében nem kétséges, hogy a további tőke is összejön és már az idén megindulnak a nemesített magokból való ültetések. Megfelelő áztató tavakat, gépi tillokat stb. állítanak fel és ezzel kezdetét veszi a népjólét színvonalának addig alig ismert eszközökkel való emelése.

Felmentő ítéletet hozott egy érdekes határátlépési pörben a hadbíróóság

Kolozsvár. Saját tud. Érdekes tiltott határátlépési ügyet tárgyalt a napokban a kolozsvári katonai törvényszék.

Kenderesi Imre Ant községbeli szolgalegény állott a törvényszék előtt s az volt ellene a vád, hogy tiltott határátlépésen érték tetten. Kenderesit akkor fogták el, amikor már visszajött az idegen területről. Azzal védekezett, hogy gazdája, Popa Gheorghe községi jegyző küldte át elkoborolt lovaiért, Koronatanuként azt a határőrt hallgatták ki, aki a vádlottat állítólag tettenérte és az esetről jelentést tett felettesének. A határőrkatonát azonban olyértelmező vallomást tett, hogy a kérdéses napon senkit sem fogott el és az ő körzetében senki sem lépte át a határt.

A katonai ügyész, a vádlott beismerő vallomása alapján, elítélését kérte. Ezzel szemben Kenderesi védője, Maior Titus ügyvéd azzal érvelt, hogy a vádlott vallomása nem lehet perdöntő tényező, mert a vád tanúja semmi terhelő adatot sem tud. Ha pedig hitelt adnának Kenderesi vallomásának, akkor is fennáll az a körülmény, hogy gazdája parancsára cselekedett. Tehát a szándékosság ténye nem áll fenn.

A bíróság helyt adott a védő érvelésének és a vádlottat fölmentette.

A megáradt Pece előntötte a nagyváradi-összi telepet és a szőlősi rétet is árvíz fenyegeti

Nagyváradi. Saját tud. Köteteket lehetne azokkal a riportokkal, cikkekkal, panaszos levelekkel megtölteni, amelyek a nagyváradi sajtóban az Össi-telepért, az Össi-telepen uralkodó viszonyok megjavításáért megjelentek.

De sajnálatos kell megállapítanunk, hogy a rengeteg panasz a számtalan főlhívás hiába hangzott el s az Össi-telep lakói tudják legjobban megmondani, hogy esztendőök óta egyetlen kapavágással sem javították a türhettelen állapotot.

Hiába hangzottak el a panaszok s ennek köszönhető, hogy szerdán ismét a nyomoruság éjszakája köszöntött az Össi-telepre.

A tévégi esőzés s az olvadás következtében már kedden délután veszedelmesen emelkedni kezdett a Pece vize. A telepen lévő férfiak látva a veszedelmet, idejében hozzáláttak az alacsony partok megerősítéséhez, tűzoltók, katonák is csatlakoztak a munkásokhoz. Fáradásuk azonban kárba veszett, mert

éjjel után egy óraker a megáradt Pece két helyen lépett ki medréről s percek alatt víz alatt állott szinte az egész Össi-telep. A víz a Szigeti-féle kertészet közelében két hatalmas nyíláson megállíthatatlanul áradt az alacsonyan fekvő házsorok közé.

A telep lakossága álmából riadt fel a veszedelemre s a tűzoltók égő fáklyáinak világánál hordta össze hirtelen összekapkodott értékeit a padlásra. A Pece vize még utat talált volna a lefolyásra, de egyszerre az új Körös-ág felől is megindult a víz s a telepet a kétfelől jövő víz valóságos ollóba fogta. A vizállás percről-percre emelkedett s a telep lakossága álmátlanul rettegve töltötte az egész éjszakát.

Reggelre sem apadt a víz. A szentandrászi várn környékén és a 2-ös utcán helyenkint méteres, másfél méteres vízben állottak a házak. Egymásután érkeztek a tűzoltócsapatok, katonai munkásoktagok szerszámokkal, lapátokkal felszerelve, de az alacsony fekvésű helyen lehetetlen volt utat keresni a mindjobban gyülő víztömegnek. A munkálatok vezetője erre a 2-ös utcán elrendelte több veszedelemben forgó ház kiürítését.

Az első két családot fölrakták egy készen álló városi szekérre s elindultak velük... Az össi árvíz idején a vasgyár közelében levő 2-ös számú állami iskolába szállították az össi-telepi menekülteket s ezért most is ide indult a két

kilakoltatott családdal a városi szekér...

Az iskolához azonban semmiféle hatósági rendelkezés, vagy kérelem nem érkezett s most nem fogadták be az árvízűjöttá családokat.

A szerencsétlenek könnyes szemmel vették hátukra lepedőbe kötött batyujukat s elindultak, hátha valamelyik ismerősük befogadja őket. A családok ottmaradtak s derékig érő vízben dolgoznak kis házukért és a telepért.

A mentési munkálatok különben csütörtökön egész nap folytak. A víz nem apad, mert sehol sem talál utat magának. Már pedig ha hamarosan nem folyik le a víz, nem lehet megakadályozni a katasztrófát. A gyenge, vályogból épült házak nem tudnak ellenállani s egész házsorokat a rombadőlés veszélye fenyeget.

Ez a helyzet az Össi-telepen. De nem különb az állapot a Szőlősi-réfen sem. A járványkórház környéke itt is víz alatt áll s árvíz fenyegeti a Körösmenti alacsonyan fekvő telepeket is

(—laky)

Az ötéves tervből csak egy évet valósíthatott meg Temesvár városa

Tízmillió a bevonultak családjainak segélyezésére. Kötelező munkaszolgáltatás, felemelt lakásadó és pótdadók

Temesvár. Saját tud. A város vezetősége, miként jelentették, nemrég elkészítette az új költségvetés előirányzatát. A költségvetést egyébként a tavalyhoz képest lényegesen leszállították. Az előirt kifüggesztés ideje alatt fellebbezést nem adtak be, ezzel szemben most a város maga módosította az eredeti tervezetet. Ennek végösszege 140

millió 694.048 lei volt, míg most a módosított előirányzat végösszege 151 millió 237.048 lei. Tizenegy millióval emelték tehát a költségvetés összegét. Ez elsősorban annak tudható be, hogy a városnak a bevonultak családjainak segélyezésére nagyobb összeget kell fordítania. Az eredeti tervben erre a célra félmillió volt előirányozva, most azonban tízmilliót vettek fel. A város, hogy a nagyobb kiadásokra fedezetet találjon, elsősorban április 1-étől kezdődően bevezeti a kötelező munkaszolgáltatást. Egyrészt nagyszámú munkaerőhöz jut így, másrészt a tényleges munka megvalósításának összegére is számíthat — ez a módosított költségvetés szerint mintegy harmadfél milliót tesz ki. Felemelte a város a lakásadót, úgy, hogy az emelkedő adókulcs mellett harminchat-ezer leinél nagyobb házbéreknél ez öt százalékkal rug. Ezzel mintegy másfél milliót többletbevitelhez jut a város, úgy, hogy a lakásadó öt milliót fog jövedelmezni. Felemelték a pótdadókat s az „ad valorem” adót, ami körülbelül három milliót jelent. Míután pedig a mezőgazdasági termények ára emelkedett, a város a saját terményeinek jövedelmét is egy millióval magasabb összegben állapíthatja meg. A kozmunkálnál — egy a pályaudvarhoz vezető új Bega-hídat leszámítva — csak a fenntartási munkákra voltak tekintettel s a már megkezdett munkák befejezésére. Munkálatokra 22 milliót irányoztak elő, ebből 10,8 milliót utépítési munkákra fordítanak. Ötvenezer leit fordítanak egy óvóhely létesítésére. Mivel pedig a város a munkálatok javarészt saját kezelésében, a városi mérnökség útján kívánja elvégeztetni, a mérnökségnek szerszámok vásárlására és egyéb felszerelés beszerzésére 1 millió 250.000 leit biztosított a költségvetésben. A román katedrális munkálataihoz 2 millióval hozzájárul a város, a nemromán egyházak templomai részére 220.000 leit ad. A kisebbségi felekezeti elemi iskolák szubvenciójára 450.000 leit vettek fel a költségvetésbe, az állami elemi iskolák támogatására 5 milliót bocsátanak az iskolahizottság rendelkezésére.

Érdekes megemlíteni, hogy a város annakidején ötéves tervet dolgozott ki és ehhez mérten készítette el tavalyi költségvetését. A tervhez azonban csak az első évben alkalmazkodhattak, az új költségvetésnél már a mai kivételes helyzetre kellett tekintettel lenniük.

A módosított költségvetés előirányzatot Baran Coriolan dr főpolgármester, volt belügyi alminiszter a városi nagytanács helyett, illetve annak képviselőjeként máris határozattá emelte. A költségvetést most a királyi helytartóságnak felterjesztik s az öt napon belül adja meg a jóváhagyást.

SZÍNHÁZ

Földindulás. (Kodolányi János színműve.)

— A színházi szezon legnagyobb szenzációja. —

Soha olyan óriási érdeklődés nem mutatkozott még a Thalia együttesének váradi vendégjátéka alkalmával, mint a szombaton kezdődő 6 napos ciklus iránt. Az igazgatóság a műsor összeállításánál olyan szenzációval lépi meg városunk közönségét, ami minden eddigit elhomályosít. Kodolányi János óriási sikerű színműve, a Földindulás Budapesten több mint 300 előadást ért meg, Kolozsváron a Thalia együttesének előadásában 30-szor került színre a nagyszerű színpadi mű, a sajtó és a közönség legnagyobb elismerésével. A Földindulás nagyváradi előadása a kolozsvári diadalmas előadások szereplőivel kerül színre Kádár Imre mesteri rendezésében, a darabhoz készült különleges új díszletekkel, fővárosi nivójú előadásban. Az óriási érdeklődés után ítélve, az itteni előadások zeufolt nézőtér előtt fognak színrekerülni, ami nem is csoda, mert városunk közönsége olyan élménybe fog részesülni, ami mindenkinek egy hosszú ideig tartó emléke marad. A Földindulás, bátran megállapíthatjuk, hogy az idei színházi szezon egyik legnagyobb szenzációja. A Földindulás szombaton este 9, vasárnap délután 6 és este 9, valamint hétfőn este van a színház műsorán, mindenkor rendezés helyarárral. A szombat esti bemutató előadás 14. számú premíer hértelben lesz megtartva.

— **Feleség — olcsó helyárral.** Bókay János briliáns vígjáték újdonsága, amely a múlt ciklusban hatszor zeufolt nézőtér előtt került színre, most szombaton délután 5 és vasárnap délután 3 óraker olcsó helyáru előadásokban lesz látható teljesen a bemutató előadás szerint. Fényes Alice, Haáz Jolly, Kovács György és Nagy István főszereplésével.

— **Gyermekkeresztesek.** — Bemutató előadás kedden este, Ünnepi díszbemutató előadást rendez kedden este a Thalia együttese, amikor is színrekerül Lucian Blaga nagyszerű drámája, a Gyermekkeresztesek. Makkai Sándor fordításában. A Thalia színház ünnepi előadás keretében mutatja be ezt az újdonságot, amelyen a szerző

is személyesen megjelenik. A darabhoz külön kíséreznetét irt Sabin Dragoi, amely Stefanidez József karnagy dirigálása mellett 30 tagu zenekari kísérettel lesz hallható. A darab teljesen új díszletei külön meglepetése lesz az estnek, valamint meglepetés számba fog menni a szöveg, a tökéletes rendezés és a szereposztás. A keddi ünnepi díszelőadáson képviseltetni fogják magukat városunk vezető férfiai, ami külön érdekeséget kölcsönöz az itteni előadásnak.

A CIKLUS PONTOS MŰSORA:

Március 16. szombat délután 5 óraker. **Feleség.** (Olcsó helyárral).

Szombat este 9 óraker: **Földindulás.** (Kodolányi János nagyszabású izgalmas színműve. — Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Benes Iona, Pál Magda, Mária Eva, Hegyi Lili, Miklóssy Margit, Havady Nagy Ionka, Faludy Márta, Járati Teri, Feledj Eva, Nagy István, Toth Elek, Lantos Béla, Szabados Arpad, Bécezi Mihály, Bodó György, Perényi János, Senkálzky Endre. — A díszleteket Rajnay Sándor tervezte. Premíer hértel 14. szám.

Vasárnap délután 3 óraker: **Feleség.** (Olcsó helyárral).

Vasárnap délután 6 óraker: **Földindulás.**

Vasárnap este 9 óraker: **Földindulás.**

Hétfő este 9 óraker: **Földindulás.**

Kedd este 9 óraker: **Gyermekkeresztesek.** (Lucian Blaga hatalmas színműve. Sabin Dragoi zenéjével, Demian Tassy díszleteivel. Rendező: Kádár Imre. Főszereplők: Fényes Alice, Benes Iona, Havady Nagy Ionka, Pál Magda, Haáz Jolly, Faludy Márta, Feledj Eva, Járati Teri, Hegyi Lili, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla, Senkálzky Endre stb. Premíer hértel 15. szám).

— A fenti előadásokra jegyek elővételben szerdától kezdődőleg már válthatók a színház baloldali elővétel; pénztáránál, naponta délelőtt 11—1-ig és délután 4—8-ig.

Légvédelmi tudnivalók **Lelki élet könyvei:**

(Harmadik közlemény.)

b) Az óvóhelyek tisztántartása.

Két eshetőséget kell szem előtt tartani:
1. Amikor a bomba, vagy a lövegek nem közvetlenül a pincében, hanem csak a pince közelében robbantak Ebben az esetben 48 óra hosszaiig kell a pincét szellőztetni és a pince alsó lépcsőin tüzet kell gyújtani. Ezt az intézkedést a bombázás megszűntével azonnal meg kell tenni, még pedig az gyújtson tüzet, akinek van gázálarca. Két nap múlva ismét lehet használni az óvóhelyet.

2. Amikor egy nagy lövedék behatolt a pincébe s ott is robbant föl. Ebben az esetben nemcsak a pince levegője válik veszélyessé, hanem a gáz behatol az épületbe, a falakba, a berendezési tárgyakba, ruházatokba, egyszerűval mindent telít, ami csak az óvóhelyen található volt. A veszedelemes gáz a pincében levők bőrén is kiütéseket, sérüléseket idéz elő. Az ilyen óvóhelyek kitakarítását, illetve gázmentesítését csak a külön dezinfektáló csapatok végezhetik. Ha ilyen csapat nem áll közvetlen rendelkezésre, akkor az óvóhelyet el kell hagyni és tovább nem szabad használni.

c) A különböző tárgyak, anyagok gázmentesítése

Olyan élelmiszert, vagy italt, amelyet érintett a gáz, vagy feltételezhető, hogy a gáz megmérgezte őket, nem szabad elfogyasztani.

Nem szabad használni a gázérte ruhákat, ágycat, ágyneműket mindaddig, amíg jól ki nem vertük őket és néhány napig nem szellőzték a friss levegőn. A fehérneműket 12 óra hosszaiig kell szódavízben áztatni s aztán jól ki kell mosni. Óvakodjunk a gázérte ruhákhoz pusztán kézzel adott hozzányulni, míg nem fertőtlenítettük azokat.

Az idevonatkozó részletes utasításokat a városházákon és az iskolákban lehet megtudni.

3. számú utasítás.

a) Óvintézkedések a robbanóbombák ellen.

A robbanó bombák ellen ellenálló, vastagfalú óvóhelyeket kell építeni. Ahol ilyen óvóhely nincs, ott idejében ki kell javítani a pincéket. A pincék menyeretét, oldalfalait legalább annyira meg kell erősíteni és gerendákkal alátámasztani, hogy az épület rombadőlése esetén megvédje a benne tartózkodókat.

Ha az udvaron van elég hely, a földbe kell ásni két méter mély óvóhelyet, amelynek tetejét földdel fedjük be jó vastagon. Az ilyen természetű munkálatokat a vársháza műszaki osztályának utasításai és utbaigazításai alapján végezzük el. A ridő ideje alatt minden zavar és pánikkeltés nélkül nyugodtan kell bevonulni az óvóhelyekre.

A közhasznú intézmények kötelesek óvóhelyet építeni a nagyobb értékű felszerelésük, berendezésük védelmére.

b) Óvintézkedések a gyújtóbombák ellen.

A padlásokról minden gyúlékony anyagot el kell távolítani. A padlás padozatára 2-4 centiméter vastagságú homokréteget kell szórni. A padlás sarkában ládáknak tartálékombokot kell hagyni egy-két lapáttal és vödörrel, hogy a tűzoltók azonnal használhassák. A padlás gerendázatát vastagon be kell mázolni a következő keverékkel: 250 gram ammonium foszfátot feloldva 500 gramm meleg vízben, azután 10 gramm zselatint vagy enyvet földelni 500 gramm vízben s a két oldatot összekeverni. Vegyíteni kell hozzá valami színes festéket. Ha a keverékkel bemázoltuk a gerendázatot s idővel észrevesszük, hogy a keveréket a faanyag már beitta, újra be kell mázolni.

Ha gyújtóbomba hull a padlásra, vagy az épületre, csak homokot szabad rádobni. Vissza, vagy más oltóanyaggal nem lehet védekezni ellene. Az égő bombát lapáttal ki kell dobni az épületből olyan helyre, ahol lángjai kárt nem okozhatnak. Ha a gyújtóbomba égése közben gőzöket fejleszt, gázálarca hiányában szájunk és orrunk elébe nedves zsebkendőt tartunk.

c) Óvintézkedések gáztartalmú bombák ellen.

Megelőző intézkedések: Mindenki idejében szerezzen be magának gázálarcot. Idejében kell készíteni légmentesen zárt ajtókkal és ablakokkal az óvóhelyet. Pontos utasításokat erre vonatkozólag a város műszaki osztálya ad. Az óvóhelyen tartálékolni kell ledugaszolt üvegekben ivóvizet, emellett kis gyógyszeres ládát, amelyikben

legalább a következőknek kell lenni: Itatóspapír, klórmész, szódabikarbóna oldat (1 liter víz 22 gr. szódabikarbóna), konyhasó-oldat (14 gr. só, 1 liter víz), jódtinktúra, hipermanganát (gyenge oldat) és Iavel-víz.

Intézkedések a gázzal való bombázás előtt. A szirénajelzés felbugásakor mindenki siessen a gáz elleni óvóhelyre. A gáz elleni óvóhelyek oltalmazóképesége azonban csak nagyon csekély hatású, azért az óvóhelyre mindeuiki vigye magával a gázálarcát. Ha a támadás az utcán ér valakit, vagy olyan helyen, hogy már nincs ideje a legközelebbi óvóhelyre menni, akkor tegye föl gázálarcát s húzódjon valami vastag fal, vagy épület mellé s gyorsan fekvődjön le a földre, ha a közelében bombasüvöltést hall. Ha gázálarca sincs nála, úgy nedves zsebkendőt tartson orra és szája előtt. Igyekeznii kell a veszedelemes helyről elmenni, de óvatosan s őrizkedjünk a futástól és gyors mozgástól. Lehetőleg a szél fúvásával ellenkező irányban kell haladni és vissza kell tartani a lélegzetet. Senki se nyuljon gázérintett tárgyakhoz kezével ne piszkálja szemét, száját, orrát. Ha kikerült az illető a gázzal mérgezett övezetből és úgy érzi, hogy veszedelemes mennyiségű gáz került szervezetebe, lehetőleg ne végzzen gyors és megerőltető mozgást s nyugodtan várja meg a segélycsapatok érkezését.

Intézkedések a gáztartalmú bombákkal való bombázás elmúlása után. Abban az esetben, ha a rajtunk levő ruházatra, vagy testünkre yperit-gyárus folyadék fröccsent, tíz percen belül meg kell takarítanunk magunkat a folyadék nyomaitól. Itatóspapírral vagy vattával föl kell itatni a cseppeket, anélkül, hogy széjjelmázolnánk. Az érintett testrészeket gyengén be kell dörzsölni klórmésszel (oltott méz), petrolcummal, szeszrel, oxigénes vízzel, vagy benzinnel s amilyen gyorsan csak lehet meleg vízben meg kell fürödni s szódás szappannal megmosdani. A gázérintette ruhákat le kell vetni, anélkül, hogy pusztán kézzel érintenénk őket és forró vízben legalább egy óra hosszaiig ki kell főzni. Ne nyuljunk gázérintette enni- vagy innivalóhoz.

Abban az esetben, ha a gáztámadás megmérgezte a vízvezetéket, vagy a víztartályokat, ne igyunk addig a vízből, míg föl nem forraltuk. Ha a lakásunk olyan övezetbe került, amely ellen gáztámadás folyt le, az ablakokat, ajtókat ne nyissuk ki addig, amíg meg nem győződünk róla, hogy a gáz elszállt.

(Folytatjuk.)

Apróhirdetések

Különféle

szavanként 3 lei

Tisztviselő

lakótársnót keres, kényelmes lakásba urinó. Cim a kiadóban.

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás lakás

mellekkelhelyiségekkel kiadó azonnalra. Ugyanott 2-3 telek parcella eladó. Nagyvárad, Str. I. Ciordae 38.

Kiadó

egyszobás, konyhás, szép modern lakás április 1-re. Nagyvárad, Vasile Conta 22.

2x1 szoba konyhás lakás kiadó.

Nagyvárad, Str. Plevnej 1.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: MARCO POLO KALANDJAI.
APOLLÓ: HA ELJÜN A HOLNAP.

Bretano: <i>A mi Urunk Jézus Krisztus kinszenvedése</i>	ára 120	Lei
Schütz: <i>Eucharisztia</i>	" 137	"
Schütz: <i>Órség</i>	" 145	"
Schütz: <i>Örökkévalóság</i>	" 145	"
Schütz: <i>Isten a történelemben</i>	" 130	"
Spiragó: <i>Felnöttek katekizmusa I., II., III. füze</i>	" 400	"
Spiragó: <i>Felnöttek katekizmusa I., II., III. kötve</i>	" 500	"
Spiragó: <i>A boldogságos Szüz</i>	" 120	"
Sík: <i>Zsoltároskönyv</i>	" 100	"
Szivos: <i>A ma diákja</i>	" 120	"
Szivos: <i>Diáklelkigyakorlatok</i>	" 130	"
Tanquerrei: <i>Aszketika és misztika</i>	" 230	"
Tomka: <i>Három nap a Manrézában füze</i>	" 130	"
Tomka: <i>Három nap a Manrézában kötve</i>	" 175	"
Turner: <i>Engedjétek hozzám!</i>	" 105	"
Tóth: <i>Miatyánk</i>	" 280	"
Tóth: <i>Hiszek egy Istenben</i>	" 240	"
Tóth: <i>Hiszek Jézus Krisztusban</i>	" 240	"
Tóth: <i>Krisztus király</i>	" 240	"
Tóth: <i>Tízparancsolat I., II.</i>	" 480	"
Trikál: <i>Új élet</i>	" 105	"
Trikál: <i>Új szellemiség</i>	" 100	"
Trikál: <i>Az új nemzedék lelkiisége</i>	" 72	"
Zsámár: <i>Az isteni jegyes</i>	" 40	"
Biró: <i>Jézus Szive és a kommunizmus</i>	" 27	"
Beaudemenon: <i>Elmélkedések az evangéliumról I., II., III.</i>	" 600	"
Blázovich: <i>A legfőbb válság</i>	" 60	"
Blázovich: <i>A csend mélyégei</i>	" 105	"
Bangha: <i>Örök élet igéi I., II., III., IV.</i>	" 390	"
Bangha: <i>Eucharisztia</i>	" 234	"
Csávossy: <i>Együtt a Mesterrel</i>	" 115	"
Csávossy: <i>A nagy király nyomdokain</i>	" 235	"
Csávossy: <i>Kereszt és feltámadás</i>	" 235	"
Csávossy: <i>Egy élet Jézusért</i>	" 35	"
Csávossy: <i>A szeretet nagy litka</i>	" 110	"
Csávossy: <i>Szent József tisztelete</i>	" 10	"
Csávossy: <i>Adventi elmélkedések</i>	" 60	"
Csávossy: <i>Újjászületés szentsége</i>	" 30	"
Csávossy: <i>Az idők nagy jele</i>	" 15	"
Chesterton: <i>Aquinoi Szent Tamás</i>	" 108	"
Dér: <i>Életforrás</i>	" 90	"
Dombi: <i>Isten szeretetéről</i>	" 30	"
Drinck: <i>Szabadságot, munkát, kenyert</i>	" 115	"
Erdödi: <i>Szeretettel, szenvedéssel</i>	" 80	"
Elekes: <i>Krisztust — kenyert</i>	" 165	"
Evetovics: <i>Királyi törvény</i>	" 140	"
Esser: <i>Negyedóra a szőszéken I., II., III.</i>	" 270	"
Eymard: <i>Isteni nagy Szentség</i>	" 80	"
Eymard: <i>Szentáldozás életforrás</i>	" 80	"
Fattinger: <i>Tanít az élet</i>	" 244	"
Faber: <i>Ez nagy Szentség valóban</i>	" 165	"
Gálos: <i>Isten magányában</i>	" 58	"
Gálffy: <i>Istenfiú életünk</i>	" 186	"
Gyérassy: <i>Uram nem vagyok méltó.</i>	" 60	"
Griger: <i>Krisztus helyett követségben</i>	" 60	"
Hynek: <i>Krisztus királdala</i>	" 80	"
Horváth: <i>Tízperces szentbeszéd</i>	" 85	"
Hajdók: <i>Királyi élet, királyi vér</i>	" 90	"
Horváth: <i>Életépítés</i>	" 65	"
Harsányi: <i>Nemporladó kezű király</i>	" 180	"
Jámbor: <i>Örökméces</i>	" 55	"
Jámbor: <i>Szent Ignác víze</i>	" 7	"
Kecskés: <i>A keresztény társadalmi élet alapelvei</i>	" 310	"
Korompay: <i>Örökélet érettségijén</i>	" 75	"
Karl: <i>Katolicizmus lényege</i>	" 108	"
Kemenes: <i>Keresztény királyi papság</i>	" 145	"
Koepgen: <i>A szó hatalma</i>	" 105	"
Lemoyné: <i>Don Bosco élete I., II.</i>	" 470	"
Lehodey: <i>Isten kezében</i>	" 120	"
Láng: <i>A munka tudománya</i>	" 116	"
Marmion: <i>Krisztus a lélek élete</i>	" 180	"
Müller: <i>A kereszt diadala</i>	" 144	"
Müller: <i>Harmatozások egek</i>	" 130	"
Megyesi: <i>Az isteni kegyelem anyja</i>	" 90	"
Monin: <i>Szól az orsi szent</i>	" 90	"
Müller: <i>Ima és hivatás</i>	" 15	"
Molnár: <i>A szociális egyház az emberért</i>	" 110	"
Magdiés: <i>Krisztus világlóssága I., II.</i>	" 400	"
Müller: <i>Szent bilincsek</i>	" 55	"
Meschler: <i>Készület a nagy lakomára</i>	" 72	"